

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
FILMOVÁ A TELEVIZNÍ FAKULTA

Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Obor fotografie

DIPLOMOVÁ PRÁCE
FOTOGRAF A PEDAGOG JAN REGAL

Karolína Smilková

Vedoucí práce : doc. Mgr. MgA. Tomáš Pospěch, Ph.D.

Praha, 2017

FILM AND TV SCHOOL OF ACADEMY
OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

Film, television and photography, and new media
Department of Photography

DIPLOMA WORK
PHOTOGRAPHER AND LECTURER JAN REGAL

Karolína Smilková

Thesis supervisor: doc. Mgr. MgA. Tomáš Pospěch, Ph.D.

Prague, 2017

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma Fotograf a pedagog Jan Regal vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha dne

.....

podpis diplomanta

Evidenční list

Uživatel stvrzuje svým podpisem, že tuto práci použil pouze ke studijním účelům a prohlašuje, že jí vždy řádně uvede mezi použitými prameny.

Jméno	Instituce	Datum	Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své diplomové práce doc. Mgr. MgA. Tomášovi Pospěchovi, Ph.D. za poskytnutí přínosných rad a postřehů. Také bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří mi poskytli cenné informace a postřehy pro tuto diplomovou práci.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zaměřuje na fotografa a pedagoga Jana Regala. V teoretické části je shrnut jeho život a dílo v podobě fotografické a pedagogické činnosti. Působnost Jana Regala je převážně ve Zlínském kraji, odkud pochází. Záměrem této práce není pouze biografie zmiňovaného fotografa, ale i jeho působení v kontextu s dobou.

Klíčová slova: biografie, Jan Regal, fotograf, pedagog, divadelní fotografie, reklamní fotografie, Zlín, Fakulta multimediálních komunikací, Univerzita Tomáše Bati,

ABSTRACT

The thesis focuses on the photographer and lecturer Jan Regal. In the theoretical section summarizes his life and work as a photographic and educational activities. Jan Regal scope is predominantly in the Zlin region, where he comes from. The intention of this work is not only biography, but also his work in the context in the times.

Keywords: biography, Jan Regal, photographer, pedagogue, theater photography, advertising photography, Zlín, Faculty of Multimedia Communications, Tomas Bata University,

OBSAH

Seznam použitého označování a zkratek	8
Úvod	9
Začátky	11
Vojenská služba	13
Nástup do profese	14
Filmové Ateliéry Zlín a Družstevní podnik Fotografia	15
Národní podnik SVIT	17
JZD Agrokombinát Slušovice	22
Fotograf na volné noze	31
Český fond výtvarných umění očima Pavla Diase	34
Sportovní fotograf	36
Divadelní fotograf	40
Pedagogická činnost	51
Lektor klasické fotografie	52
Divadelní workshop na mezinárodním festivalu DIVADLO v Plzni	55
Závěr	58
Stručný životopis Jana Regala	61
Seznam výstav	62
Jmenný rejstřík	64
Seznam pramenů a literatury	65
Rozhovory	68
Pavel Dias – Začátky Fakulty multimediálních komunikací a Svaz výtvarných umělců	69
Petr Novotný - Spolupráce mezi Filmovými ateliéry a Družstevním podnikem Fotografia	72
Miroslav Plešák - Divadelní fotografie Jana Regala ve světě	75
Jaroslav Prokop - vznik a stručná charakteristika Ateliéru reklamní fotografie.....	77

SEZNAM POUŽITÉHO OZNAČOVÁNÍ A ZKRATEK

AK	- agrokombinát
AMU	- Akademie múzických umění
ARF	- Ateliér reklamní fotografie
Archiv JR	- Archiv Jana Regala
FAMU	- Filmová a televizní akademie múzických umění
FMK	- Fakulta multimediálních komunikací
IRTMK	- Institut reklamní tvorby a marketingových komunikací
JZD	- Jednotné zemědělské družstvo
OV KSČ	- Okresní výbor Komunistické strany Československa
SVU	- Svaz výtvarných umělců
UŠVD	- Umělecká škola výrobních družstev
VUT	- Vysoké učení technické

ÚVOD

Má práce s názvem Fotograf a pedagog Jan Regal, je zachycením proměn, růstu a zajímavých životních situací muže, otce, dědečka, lektora a fotografa Jana Regala. Jedná se o biografii jeho životního díla. Především je zaměřena na období druhé poloviny 20. století. Jak o sobě sám tvrdí v novinovém článku z roku 1998, je jeho tvorba velmi různorodá. „*Víte, já jsem takový roztěkaný člověk, kterého baví fotografovat snad úplně všechno.*“¹ Jan Regal prošel mnohými profesními žánry a to jako zaměstnanec Národních podniků, vojenský fotograf, fotograf ve Svobodném povolání, nebo také jako lektor na vysoké škole. Každá etapa jeho života jej naučila něco nového a přiblížila k vytoužené profesi svobodného umělce. Nikdy nezanevřel nad tím, co opustil a čím si prošel, naopak si uchoval dosažené zkušenosti, navázaná pracovní přátelství a často je využíval pro svou další profesi.

Jeho tvorba se dělí na několik stěžejních období. Jako syn majitele drogerie neměl nárok na vysokoškolské vzdělání. Po ukončení střední školy pracoval v Národních a Družstevních podnicích jako komunální fotograf. Po několika letech byl odvolán do vojenské služby, kde prováděl servis fotografických leteckých přístrojů. Po návratu z vojny pracoval dva roky v reportážním středisku jako retušér, než nastoupil do propagačního oddělení Národního podniku Svit, kde se začal zabývat reklamní fotografií. Významným přelomem v jeho tvorbě bylo získání evidence ve Svobodném povolání Svazu českých výtvarných umělců. Znamenalo to pro něj práci, po kterém velmi toužil. Začal spolupracovat s divadly a dalšími podniky po celé České republice a na Slovensku. Stal se spoluzakladatelem nynějšího ateliéru Reklamní fotografie na Zlínské univerzitě Tomáše Bati. V tomto ateliéru vyučoval klasickou fotografii až do svého důchodu. Nyní zde stále působí jako externí pracovník a neustále se podílí na probíhajících programech pro studenty.

¹ Mladá fronta DNES 28.-29. listopadu 1998. Z článku *Na odpočinek*

nemyslí a snaží se být mezi mladými. strana 6.

Jan Regal se v průběhu svého povolání setkal s mnoha zajímavými osobnostmi z umělecké tvorby oblasti fotografie, i s významnými jmény na poli výrobním, divadelním, kinematografickém, profesorském.

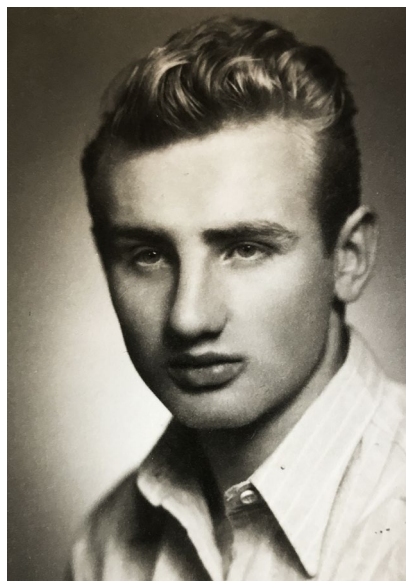
Touto prací chci jak zmapovat život a tvorbu Jana Regala, tak se i dotknout doby ve které působil. Poukázat na vývoj jeho práce a jak důležité je nenechat se odradit od svých cílů, přestože jsou Vám kladeny nejrůznější překážky, vytvořit skrze jeho tvorbu pohled na období fotografie, ve kterém Jan Regal aktivně působil.

JAN REGAL

- ✓ *adresa:* Benešovo nábřeží 3686, 760 01 Zlín
- ✓ *narozen:* 26. 11. 1938, Zlín
- ✓ *obor činnosti:* Fotografie
- ✓ *účast na významných výstavách:* Edimburg, Kolín nad Rýnem, Moskva, Berlín, New York; Čs. divadelní fotografie, Praha
- ✓ *samostatné výstavy:* Divadelní fotografie, zámek, Vsetín; divadelní fotografie, Maribor; autorská výstava, Galerie Forum, Zlín; autorská výstava, Galerie „Dios“, Zlín
- ✓ *škola nebo významné výtvarné vzory:* 1953–1956 – Umělecká škola výrobních družstev Prostějov, obor fotografie

Mikuláščík, Tomáš. *Výtvarní umělci Zlínského kraje*. Nakladatelství Krajská knihovna Františka Bartoše. Zlín 2003. ISBN 80-86528-26-X

1. ZAČÁTKY

Jan Regal se narodil 26. listopadu 1938 ve Zlíně Boženě Regalové, matce v domácnosti. O pět let později se narodila jeho sestra Jitka. Jejich otec Jan Regal starší byl živnostník. Vlastnil drogerii ve Zlíně, kde prodával mimo jiné i fotomateriál. V obchodě měl také fotokomoru, ve které zpracovával zadané zakázky. Zde se Jan Regal ve svých dvanácti letech poprvé setkal s fotografií a ve fotolaboratoři poznal co všechno toto řemeslo obnáší. V roce 1945 začal navštěvovat základní školu T.G. Masaryka ve Zlíně.

Po ukončení základní školy v roce 1954, pro něj, jako syna živnostníka byla malá naděje dostat se na školu s maturitou. Přednost měly spíše děti z dělnických rodin. Po půl roce hledání byl přijat na fotografickou školu v Hradci Králové. Tato škola byla přidružena k místní továrně Fotochema, vyrábějící fotografický materiál. Po půl roce bohužel továrna školu zrušila a na doporučení, žáci přestoupili na Učňovskou školu výrobních družstev, takzvanou UŠVD v Prostějově. Zde byla výuka zaměřena na tzv. komunální fotografii, fotografické služby obyvatelstvu, jako jsou průkazové fotografie, svatební fotografie, portrétní fotografie a další snímky spojené s prací v ateliéru.

Školu ukončil v roce 1957 výučním listem a nastoupil v družstevním podniku Fotografia Gottwaldov, do ateliéru ve Valašských Kloboukách jako fotograf. V této pobočce ateliéru Fotografia byl sám a zastupoval veškeré služby. Zde působil necelý rok a poté přechází do jiné pobočky tohoto podniku do Kroměříže, kde působil do září roku 1958, kdy byl povolán do základní vojenské služby.

2. VOJENSKÁ SLUŽBA

Na vojně nastoupil do vojenského útvaru Litoměřice, kde prováděl servis fotografických leteckých přístrojů. Byl přidělen do ženijního útvaru.

Jan Regal pracoval v Četě optického průzkumu. Zde byl Jan jakožto jediný fotograf. Spolu s ním zde působili ještě dva vojáci základní služby, kteří se zaškolovali a nadporučík, jejich velitel. Přístroje, které obsluhovali sloužily k leteckému snímání prostorů, krajin a staveb, které dokumentovaly krajinu pro vojenské účely. Tyto kamery měly formát 18x24cm a používal se do nich černobílý materiál nebo inframateriál v kovových kazetách, který sloužil k nočnímu snímání. Jan tyto kamery chystal pro účely vojenského letiště v Mimoni. Do těchto přístrojů se vkládaly role filmového materiálu složeného ze snímků, které tvořily pás. Tuto kameru ovládal přímo pilot. Fotoaparát byl připevněn na spodní část letounu. Po zmáčknutí spouště fotografoval přístroj v nastavené sekvenci krajinu pod sebou jako pás negativu, který na sebe navazoval. Velkou výhodou těchto aparátů bylo, že byly vybaveny objektivy s nastavením fix focus, což je nekonečné zaostření. Po nasnímání se kamera opět vrátila k Četě optického průzkumu, kde se materiál zpracoval, vyvolal a odevzdal na vyhodnocení. Zajímavostí bylo, že materiál který využívali k této činnosti byl dodáván Německou spolkovou republikou.

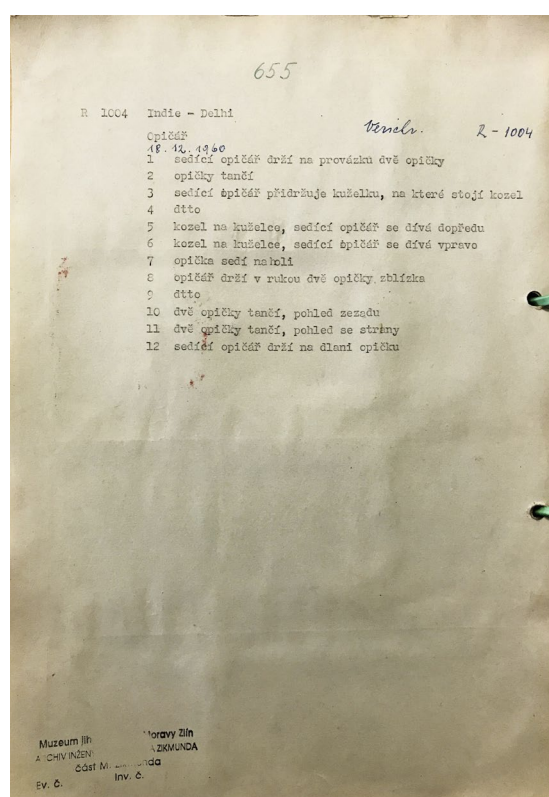
„Velice mne zajímalo, jak tyto přístroje fungují. Tak jsem se je v dlouhé chvíli snažil rozebrat na součástky a prozkoumat, na jaké bázi pracují. Aparátů bylo poměrně málo, byly velmi drahé a zakalkované proti vniknutí. Nicméně se mi jednou podařilo jeden fotoaparát rozebrat ale bohužel už ne smontovat nazpět.“ vzpomíná Jan.

Na této základně působil rok a poté byl převelen do Prahy, kde prováděl dokumentaci mostů v severních Čechách. Vždy v pondělí byl se svým velitelem vyslán do terénu dokumentovat přidělené stavby. Snímal je přístrojem Flexaret. Materiál odevzdával aniž by jej viděl. Od čtvrtka míval od poručíka propustku a tak chodíval do pražských jazzových klubů, na koncerty a za uměním. Tato práce trvala necelý rok a poté jej kvůli problémům se žlučníkem předčasně propustili zpět do civilu.

3. NÁSTUP DO PROFESE

Po návratu z vojny se v roce 1960 nastoupil zpět do Družstevního podniku Fotografia Zlín. Zde pracoval dva roky v nově založeném středisku zabývajícím se reportážní fotografií.

Nejprve se jednalo o zpracování materiálů ze společenských událostí, schůzí, kongresů a dalších běžných zakázek. Jednou z nejzajímavějších zakázek byla nabídka od scenáristy, kameramana a režiséra Jaroslava Novotného, v té době ředitele zlínských Ateliérů sídlících na Kudlově, aby se jejich středisko podílelo na zpracování materiálů známých cestovatelů a dobrodruhů, Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda.

Ukázka z Archivu H+Z - expozice a depozitář cestovatelů Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda Otrokovice komentáře k fotografiím a kontakty

3.1. Filmové Ateliéry Zlín a Družstevní podnik Fotografia

Na zakázce zpracování materiálů významných českých cestovatelů a dokumentaristů Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda spolupracovala Fotografia s Ateliéry Zlín. Ty měly na starosti filmový materiál cestovatelů. Vedoucím Ateliérů a celého projektu byl Jaroslav Novotný. Jelikož byl velmi vzdělaný i v technických oborech, účastnil se i některých výprav s Hanzelkou a Zikmundem, aby prověřil techniku, zda je vhodná do prostředí, ve kterém se nacházejí či nikoli. Podílel se na natáčení ale především zajišťoval zpracování materiálů z cest ve zlínských Ateliérech. Pomáhal mu jeho v té době dvanáctiletý syn Petr a o něco starší syn Jiří.

„Z cest posílali inverzní materiály 16mm, černobílé originály. Spolupráce mezi tatínkem, Hanzelkou a Zikmundem byla vzájemná a velmi přátelská. Z tohoto důvodu ho navrhli aby dělal technického komisaře druhé výpravy, po stránce fotografické a filmové. Negativní materiály fotografické se zpracovávali u nás doma, inverzní také. Když to byli jednoduché malé zvětšeniny na materiál ADOX, které se chystali pro články do novin, tak to dělal brácha Jirka. Ale když už toho bylo víc například, jak se začal chytat „špigl“ na knihu, nebylo už možné dělat fotografie takto doma, takže tatínek začal práci zadávat Družstevnímu podniku Fotografia, ve kterém pracoval Honza.“ Vzpomíná mladší syn Jaroslava Novotného, Petr Novotný. Ke každému materiálu byly přesně zadány informace k jeho vyvolání. Popis chemie která má být použita, teploty lázní s minimálním možným odklonem, doba vyvolání a jiné. Jelikož Hanzelka a Zikmund měli více fotoaparátů a materiálů se kterými pracovali a značnou část byli na cestách, materiál od nich často putoval několik tisíc kilometrů do Zlína. Materiál tak byl vystaven velkým teplotním rozdílům a procházel změnami, proto vždy posílali jeden zkušební film, který nebyl exponován a prošel stejnými podmínkami. Ten potom vyolali jako první a zjistili barevnost, tonalitu a další potřebné informace pro správné vyvolání snímků. Jaroslav za celou dobu kdy pracoval pro tyto cestovatele, nezničil jediný film.

Z veškerého vyvolaného materiálu se vytvořily kontakty, nalepily se na ar-

1 Rozhovor. RNDr. Petr Novotný - Spolupráce mezi Filmovými ateliéry a Družstevním podnikem Fotografia . 29.5.2017. Zlín

chy a ty se pak posílaly zpět Hanzelkovi a Zikmundovi. Ti vybrali správné fotografie, přidali k nim popisky, u některých naznačili výřez a poslali je zpět, tentokrát již do reportážního střediska Fotografia, Janu Regalovi.

Zde se fotografie zvětšovali, čistily a množily pro použití do tisku. Vycházely v časopisech Svět motorů, Svět práce, Květy, Svět v obrazech, příležitostně Rudé právo, posílaly se do tisku na Slovensko a Maďarsko. Rusko si fotografie kradlo, jelikož u nich neexistovaly žádné autorské smlouvy.

Snímky musely být v naprosto perfektním stavu. Jan musel vyretušovat a vyčistit každé smítko a nejasnost na fotografii. Na finální výstup a komunikaci s tiskem dohlížel Jaroslav Novotný. Stávalo se, že Jaroslav Janovi fotografie vrátil, jelikož se mu zdály nedostatečně čisté.

Zikmund a Hanzelka byli na svou dobu velmi dobře technicky vybavení. Využívali nejlepší technologie jako například fotoaparáty značky Leica, Linhof a Rolleiflex. Originálním přístrojem byl na zakázku vyrobený fotoaparát, určený na vytváření trojrozměrného obrazu, tzv. stereo fotografií. Kameru jim vyrobili v podniku Meopta Přerov, která se specializuje na optiku a její vývoj. Tento fotoaparát byl vytvořen ze dvou fotoaparátů značky Flexaret. Proces vzniku trojrozměrného obrazu byl založen na dvou fotoaparátech vzdálených od sebe podobně jako lidské oči, což je přibližně 6,5cm. Tyto přístroje zaznamenají ve stejnou chvíli zdvojený obraz, což znamená že vzniknou dva téměř identické snímky s menším posunem. Tyto snímky se poté prohlížejí za pomoci ručních prohlížeček nebo světelných panoramatů. Pozitivní materiál používali od značky ADOX, což byl velmi kvalitní fotopapír s velkou škálou gradací. Hanzelka a Zikmund měli pravděpodobně výjimku, jelikož tento materiál v té době nebylo možné koupit.

Tito dva cestovatelé měli problémy s režimem v naší republice, dostali se do nemilosti a jejich cestopisy se u nás staly zakázanými. Ale přes to, v Sovětském svazu byli jejich díla nadále publikována.

3.2. Národní podnik SVIT

V roce 1963 dostal Jan nabídku práce v Národním podniku Svit, v oddělení propagace. Pro Jana se stalo fotografování obuvi pro katalogy Československého obuvního průmyslu převážnou částí pracovní náplně. Byly to nabídkové katalogy pro zahraniční akciovou společnost Exico. Tento podnik se zabýval především obchodem s koženými materiály. Spadaly pod něj podniky jako jsou Kara Trutnov, Gala Prostějov, Botas Skuteč, fabriky ve Veselí na Moravě a Bardějov a samozřejmě již zmiňovaný Národní podnik Svit, dříve známý jako akciová společnost Baťa.

Katalogová nabídka celého podniku Svit činila okolo 3600 druhů bot. Tyto snímky Jan pořizoval na fotoaparát značky Sinar, materiál 6x9 cm. Měl přiděleného asistenta, který obuv chystal na snímání. Boty lakoval, vycpával a aranžoval.

Všechny fotografie měly stejnou formu i pozadí a obuv byla vždy ve stejném úhlu. Na snímání se používala vždy pouze levá bota. Aby byl výsledek dokonalý, po vyvolání a zvětšení se prováděla tzv. „Americká retuš“ neboli Airbrush což je „způsob nanášení barev za pomoci rozprašovače. Stříkácí pistole je napojena na kompresor, který žene vzduch pod tlakem do pistole. Ta má výměnné trysky, které dovolují na plátně vytvořit stopu barvy šířky od několika málo milimetrů až po desítky centimetrů.“¹ Tato technika se objevila v 60. letech 20. století ve Spojených státech amerických. Používal se jak pro fotografii, tak pro malbu, sochařství a další. Ve Svitě se touto technikou čistily všechny nedokonalosti obrazu a odstraňovalo se pozadí. Americká retuš zastávala roli dnešních grafických programů jako je Photoshop a podobně. Ve firmě bylo zaměstnáno devět profesionálních retušérů. Na tuto dobu to bylo jedno z největších retušérských středisek používající techniku Americké retuše u nás. Toto řemeslo bylo velmi ceněné a velmi dobře placené.

Největší množství obuvi se vyrábělo pro Sovětský svaz, tam šlo i nejvíce katalogů. Celá kampaň týkající se společnosti Svitě vznikala ve Zlíně. Design plakátů, fotografie využívané do katalogů a propagace, návrhy výkladních skříní a především výroba obuvi. Celá propagace byla rozdělena podle

1 Webový odkaz . Wikipedia .
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Hyperrealismus> . Hyperrealismus - Výtvarné umění - Technika . 2017

ročních období. Držely se jednotné formy grafického návrhu. Stejně jako s fotografováním obuvi i plakáty měly svou přesně danou formu a pouze se měnily podle ročního období, které bylo právě aktuální. Používaly se dva grafické motivy. Jedním byla žena držící botu, nebo pouze bota přes plný obraz tisku.

Americká retuš - před úpravou

Americká retuš - po úpravě

Katalog obuvi GUMMISCHUHE. 1969 Ukázka finálního výstupu katalogu tvořeného Americkou retuší

Katalog obuvi Beneton. Ukázka finálního výstupu katalogu tvořeného Americkou retuší

Jana Regala práce vpropagačním oddělení Svitů velmi bavila. Považoval ji za zajímavější a přínosnější než v Družstevním podniku Fotografa. Toto oddělení spolupracovalo i s již zmiňovanými Filmovými ateliéry Zlín. Pracoval zde významný český režisér Karel Zeman na filmech Cesta do pravěku, Baron Prášil, Na kometě a Vynález zkázy.

Spolupráce mezi podnikem Svit a Filmovými ateliéry spočívala ve vytváření scén pro tyto filmy. Karel Zeman zde zadával výrobu velkoplošných černobílých fotografií. Jednalo se většinou o perokresby ze starých časopisů Světlozor a knih Julese Verna. Vybrané kresby se ve Svitě reprodukovaly a zvětšovaly do velikostí až 5x6m. Tyto zvětšeniny vznikaly za pomoci rytin reprodukováných na skleněné desky o velikosti 18x24cm. Poté se zvětšovací přístrojem promítaly na stěnu, kde byl zavěšen fotopapír v rolích 1,2x50 m. Fotografie se exponovaly v nádobách o velikosti 2x1,6 metrů. Za jeden den práce vypotřebovali až 100 litrů pozitivní vývojky. Fotografie se ještě za morka rolovaly a odvezly do ateliérů, kde se s nimi dále pracovalo. Snímky sloužily jako fototapety. Velkým odborníkem na výrobu velkoplošných fotografií, reprodukcí a zvětšenin, byl fotograf Jan Čep. Jan Regal mu působil jako jeho asistent. „*Myslím si, že tento výtvarný nápad byl Zdeňka Rozkopala. Chtěl oživit rytecké obrázky, kterými byly ilustrovány staré knížky Julese Verna. Tak přišel s úžasným nápadem, udělat z těchto ilustrací fototapety, které se použily v rámci dekorací scény. Na ateliérech Zeman nejprve natočil Cestu do pravěku 1955, tady ještě tuto techniku nevyužil. Až ve Vynálezu zkázy 1956-1958 se začaly používat tyto zvětšeniny a poté i v dalších Verneových filmech. Jediná možnost, kde by se daly dělat takto velké zvětšeniny na pásy byla v propagaci Svit, kde v té době dělal Honza, jelikož ti na to měli vybavení.*“¹

1 Rozhovor. RNDr. Petr Novotný - Spolupráce mezi Filmovými ateliéry a Družstevním podnikem Fotografa . 29.5.2017. Zlín

Ukázka využití fototapet pro film Vynález zkázy. Karel Zeman 1958

Ukázka využití fototapet pro film Vynález zkázy. Karel Zeman 1958

3.3. JZD Agrokombinát Slušovice

V druhé polovině 20. století nebyla propagace zemědělských podniků prakticky žádná. JZD AK Slušovice byl první podnik u nás, který tomuto fenoménu přikládal důležitost. Začal se věnovat propagaci svých výrobků a to jak v Československé republice, tak i celosvětově.

Slavnosti u příležitosti dostihových závodů Slušovice

Práškovací letadlo - Jožin z Bažin

Fenomén Slušovice

„Slušovice byly v socialistickém Československu pojem a naprostou výjimkou. Zatímco jiné podniky vyráběly neefektivně, Slušovice konkurovaly západním výrobcům. Družstevníci měli oproti zbytku ekonomiky několikanásobně vyšší platy, v podnikových prodejnách si mohli nakoupit zahraniční zboží, vnitropodniková banka jim už tehdy zajišťovala bezhotovostní platby. Agrokombinát měl vlastní letadla, dostihové závodiště, automobilovou stáj i špičkový fotbalový tým.“¹

V čele tohoto družstva byl podnikatel František Čuba, který si vymezil čtyři základní pilíře zemědělského podniku. Byla to Motivace lidí, Přidružené výroby, Export a Světové noviny. Dále v něm fungovalo 8 takzvaných mikrostruktur – zemědělská výroba, potravinářská výroba a obchod, výstavba, lesní a přidružená výroba, strojírenská výroba, mikroelektronika, zemědělská chemie a zemědělská biochemie.

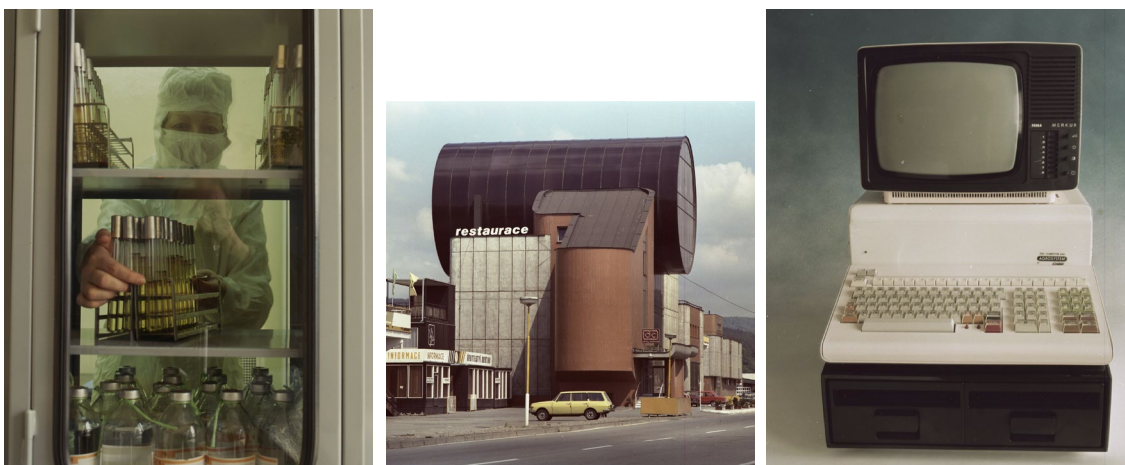
Všem těmto odvětvím se vytvářela celosvětová reklama jak formou katalogů, poutačů, drobných brožur, kalendářů, propagačních materiálů výrobků a v neposlední řadě i pořádáním výstav v zahraničí. Byly to výstavy mezi které patřily - Československé zemědělství na Kubě, Úspěch Československého zemědělství v Moskvě, Země živitelka v Českých Budějovicích nebo výstava Agrokomplex na Slovensku.

Použité fotografie Jana Regala v propagačních materiálech pro AK JZD Slušovice

Pro Jana Regala byla tato práce v té době hlavní výdělečnou činností. Peníze, které zde získal, používal k nákupu lepší fototechniky, pro vybavení laboratoří a mobilního ateliéru. Jelikož byla jeho spolupráce s družstvem rozmanitá, musel být dostatečně vybaven, jak pro fotografii v ateliéru tak v terénu. „Když mi ve Slušovicích řekli: Vem si gumáky a vlez do hnoja,

tak jsem vlez do hnoja, byl jsem prostě zemědělský reportér a bavilo mě to.“² V tomto podniku to znamenalo, že jeho práce zahrnovala fotografování portrétů, architektury, skotu, elektronických technologií, ovoce a zeleniny, družstevních strojů, chemických postřiků a mnohá další. Jan o práci v Agro-kombinátu Slušovice hovoří jako o dobře placené a velmi rozmanité.

Propagační fotografie inovativního vývoje v elektrotechnickém oddělení a genetické laboratoři AK JZD Slušovice _ Archiv JR

Zajímavým fenoménem v Agro-kombinátu Slušovice bylo, že se všichni technicko-hospodářští pracovníci družstva, museli alespoň jednou za rok pracovníčně podívat do zahraničí. Jan se několikrát díky tomuto programu dostal pracovníčně na Kubu, do Vietnamu nebo Moskvy. Veškeré výdaje spojené s cestováním a dietami byly hrazeny družstvem.

Součástí podniku byla i turistická agentura AGRO tour, která měla za cíl rozšířit cestovní ruch do Vietnamu. Tuto lokaci si zvolili kvůli její exotice i nízkým nákladům. V zemi byla spousta opuštěných hotelů, které po sobě zanechala dvacet let trvající válka. Tuto turistickou činnost povoloval Vládní výbor pro cestovní ruch.

Dokumentace opuštěných hotelů pro cestovní agenturu AGRO tour - jižní Vietnam - okolí města Saigon a Vung tau _ Archiv JR

Propagační fotografie pro cestovní agenturu AGRO tour - jižní Vietnam - okolí města Saigon a Vung tau _ Archiv

Jan byl vyslán do Vietnamu se skupinou odborníků přes Cestovní ruch aby zdokumentoval tamní krajinu a stav případných hotelů, které by se hodily pro tuto spolupráci. Následně měl za úkol z nasbíraného materiálu vytvořit propagační materiál pro potenciální návštěvníky. Tato vize fungovala jenom několik let, než pro drahou leteckou dopravu zkrachovala. Nicméně z něj vznikl zajímavý dokument pokrývající život po válce, zdejší přírodu, obyvatele a architekturu. Tento zahraniční projekt nebyl zdaleka jediným.

Na Ukrajině se pokusili zavést progresivní pěstování kukuřice, díky úrodnější půdě a mnohem nižším nákladům než u nás. Na vybranou lokaci poslali pracovníky i zemědělské stroje z Československa, které zde zcela chyběly. Vyrůstla zde rozlehlá kukuřičná pole, která pokytla obrovskou úrodu. Jelikož nebyli dostatečně připraveni, nepodařila se sklídit a proto shnila.

Jan byl poslán zdokumentovat i tento projekt, jelikož pro Františka Čubu propagace a povědomí firmy bylo velmi důležité. Stejně jako stále inovativní přístup, který jej dostával před zahraniční konkurenci.

Progresivní pěstování kukuřice - Ukrajina _ Archiv JR

Čuba byl známý také svým neustále inovativním potenciálem. Vedle elektrotechniky, která byla mimochodem v počítačovém oboru zcela průlomová, se snažil v laboratořích o zcela novou formu genetického páření skotu. Většinou se jednalo o krávy přivezené letecky ze západních zemí společností Cargo. Šlo o křížení našich krav s holandskými a anglickými plemeny a jejich přizpůsobení se na místní podmínky. Pro Jana bylo například portrétování skotu jedním ze žánrů propagační tvorby pro tento podnik. Snímky fotografoval na barevný diapozitiv o rozměrech 6x7cm kamerou Mamiya RB. Kráva stojící na zelené pastvině, v uchu jí visí žlutá známka s pořadovým číslem a na hlavě má nasazenou koženou ohlávku s vodítkem. Tyto snímání krávy byly spíše modelkami než dobytkem. Na tento materiál byly kladeny obrovské požadavky co se týče vizuální a technické stránky. Fotografie musely obsahovat všechno podstatné z pečlivě určených úhlů. Hlava musela být správně natočena. Velmi důležitý byl i záběr hřbetu a vemena. Nohy musely být v přesném postoji schváleném agrokombinátem. Těchto snímků Jan Regal vyfotografoval několik desítek a všechny „modelky“ jak je sám nazval, mají tutéž stejnou, z boku zachycenou pózu. Vždy byla perfektně připravena scéna i objekty. Všichni zaměstnanci s ním ochotně spolupracovali.

Příprava fotodokumentace dojnic - Slušovice_Archiv JR

Výstupní fotografie podle parametrů - „S touhle dojnicí by mohl být spokojen každý veterinář“ _ Archiv JR

I propagace ovoce a zeleniny byla velmi neobvyklá. Spoře oděné modelky držící koš s dokonalou, lesknoucí se zeleninou byly něčím, co se do té doby v tomto odvětví neprezentovalo. Díky těmto novodobým pohledům se na družstvo obracelo i Ministerstvo zemědělství s propagací. Agrokombinát Slušovice se stal reprezentantem Československého zemědělství po celém světě.

Fotografie pro tento podnik byly čistě zakázkovou činností. Ale i když jde jen o snímky za účelem výdělku, nemůžeme říci, že se jednalo o jednoduchou a rychle odvedenou práci. Ať už to byly fotografie krav, aranžovaná skupinová fotografie na letecké dráze, nové družstevní stroje, jde vidět že se jedná o fotografie promyšlené, kompozičně a technicky dokonalé. Podnikatel Čuba sice zajistil veškerou přípravnou práci po technické stránce, ale na Janovi už bypo vše ostatní. Práce s traktoristy, zahradnicemi, dojičkami a dalším personálem. Naštěstí Janovo velké plus byla jeho komunikace, otevřenost a vstřícnost k lidem.

Čerstvá zelenina ze Slušovic_Archiv JR

Znační začátku chemického postřiku Slušovice _Archiv JR

Automobilový team Agroteam a zemědělská technika - Letiště Bílá hlina Slušovice _ArchivJR

4. FOTOGRAF NA VOLNÉ NOZE

V roce 1979 začal Jan Regal usilovat o Svobodné povolání, neboli „o práci na volné noze“. Aby mohl svobodně podnikat, musel splňovat náležitá kritéria. Jelikož neměl vysokoškolské vzdělání ve svém oboru, musel pro získání tohoto titulu projít uměleckou komisí zasedající v té době ve Svazu českých výtvarných umělců. Komise posuzovala fotografické práce předložené autorem. U Jana se jednalo o sérii fotografií z divadelního odvětví, krajinářskou fotografii a technicky zaměřenou fotografii.

Uspěť se mu podařilo až o rok později. Na základě svých dovedností byl přijat a prostřednictvím Českého fondu výtvarného umění mohl začít pracovat ve svobodném povolání jako fotograf. Dosáhnout povolání na volné noze pro něj byla velmi výjimečná věc. Jelikož v té době byl přísný pracovní režim a každý občan byl zaměstnancem různých Národních nebo Družstevních podniků, nebylo časté, aby jste měli volnou pracovní docházku. Platilo omezení, které umožňovalo pracovat pouze 23 hodin měsíčně mimo váš hlavní úvazek pro jiný subjekt.

Když Jan dosáhl evidence pro svobodné podnikání, mohl odejít z Národního podniku Svit a začít pracovat volně, dle svého uvážení. Zakázky, na kterých následně pracoval, si buď našel sám, nebo mu je na vyžádání přidělil Svaz výtvarných umělců tzv. SVU. I když byl fotografem s evidencí, musel dodržovat určitá pravidla.

Fotografie které nasnímal, musely projít přes komisi SVU v Praze. Jan navštěvoval komise v Jámě, na Jungmanově náměstí a v Mánesu. Tyto komise hodnotily předložené práce pouze každé pondělí. To znamenalo, že nafotografované snímky musel Jan dovézt do Prahy a předstoupit s nimi před zmiňovanou komisi a ta posoudila zda mají dostatečnou uměleckou kvalitu a zda doporučený honorář je odpovídající předložené práci. Občas se stávalo, že komise fotografie vrátila k přepracování, nebo je schválila ale pozměnila výši honoráře, ať už je snížila nebo navýšila. Pro fotografy bylo toto hodnocení jejich prací mnohdy ponižující. „*Když jsem tam jezdil s tak zvanou „hnojářinou“, měl jsem tam kombajny, žně a podobně, tak mne s tím vyhodili a nebo dali paušál za pár korun.*“ říká Jan v rozhovoru s Tomášem Pospěchem „*Abych měl pro komisi dost tak zvaných „výtvarných fotogra-*

fi“ , chodil jsem s foťákem a fotil jaro, léto, podzim, zima... Napadl sníh, tak cvak, jsem to vyfotil. Neměl jsem to na nic, ale když jsem potřeboval nafotit krásy, donesl jsem do komise zmrzlé listy na lavičkách, oni mi to tam schválili, potvrdili zákaznický list, ale zákazníkovi jsem odevzdal něco jiného.“¹

*Předkládaná forma pro Český fond
výtvarného umění - „Cestujte leteckou
společností Slušovice levně a rychle“*

Mimo práce, které schvalovala umělecká komise, pracovali fotografové s evidencí na řemeslných pracech podobně jako družstevní a komunální podniky. Jan fotografoval například sklo pro firmu Sutnar, reklamní fotografie porcelánu jako Josef Sudek, nebo modní fotografie jako Fred Kramer.

Jan Regal po získání svobodného povolání pracoval na propagačních materiálech pro podniky jako jsou Studio Margaret Zlín, firma Paulo Santini, divadelní fotografie pro Městské divadlo Zlín, divadlo na Vinohradech Praha, divadlo Bratří Mrštíků Brno. Mimo jiné se zabýval také sportovní fotografií a vytvářel katalogy sportovních oděvů.

1 Rozhovor . doc. Mgr. MgA. Tomáš Pospěch, Ph.D. . Rozhovory se zaměstnanci Agrokombinátu Slušovice - Jan Regal . Zlín, 17. října 2014

Publikoval v periorickém tisku, v publikacích jako například od Škodovky po Quatro, 70 sezon městského divadla Zlín, publikace Olympik Petr Janda, vytvářel obaly pro gramofonové desky pro Rudolfa Rokla, scénické fotografie pro světový festival Kuba, audiovizuální programy pro výstavu Země živitelka v Českých Budějovicích a Agrokomplex Nitra a spousty dalších.

V té době vládla silná cenzura, zvláště v periodickém tisku a publikační činnosti. Fotografie na výstavy nesměly představovat zdevastovanou krajinu, bídu, chudobu a špatné sociální poměry. Takovéto fotografie nebyly akceptovány a přijímány. Důležitá byla spolupráce s dalšími umělci této doby. Jan Regal pracoval s modním fotografem Jadranem Šetlíkem, s grafiky Ladislavem Včelařem a Svatoplukem Chudarou, výtvarníkem Zdeňkem Šuterou a dalšími významnými současnými umělci.

4.1.1 Český fond výtvarných umění očima Pavla Diase

Zasedal jsem v komisi Českého fondu výtvarných umění ve fotografickém oddělení. Abychom mohli být v komisi, museli jsme být členy svazu. Já jsem se v komisi začal objevovat v době, kdy jsem začal učit na FAMU. Studenti vysokých škol uměleckých se stávali členy svazu více méně automaticky. Být ve svazu znamenalo, že člověk mohl pracovat sám na sebe „na volné noze“, což normálně moc nešlo. Svaz nezajišťoval živobytí ale legalitu. Já jsem zasedal v Praze v Mánesu nebo filmovém klubu od roku 1965. Komisi bylo víc. Například komise grafická, kde chodili i fotografové s plagáty a podobně. Tato komise schvalovala práce jak evidovaným tak těm neevidovaným, kteří si svou práci sehnali sami, nepřidělovala zakázky. Ale například komise ve spolupráci s architekty práci nabízela a pořádala konkurzy. To u nás nebylo, práce se nepřidělovala fondem, pouze jsme práci schválili razítkem a mohla být vyplacena polovina zálohy v hotovosti, což bylo velmi pozitivní. Po revoluci se tento postup zrušil.

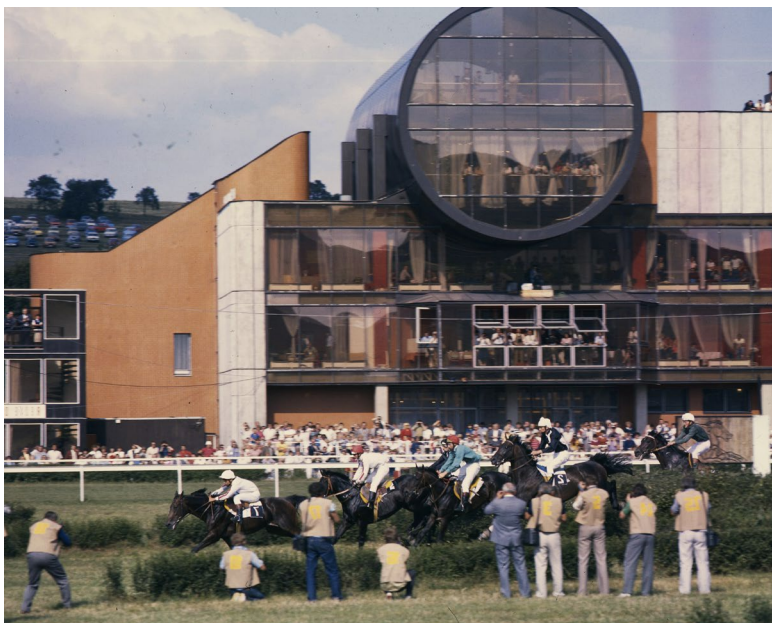
Organizace Českých výtvarných umělců, byla to v podstatě ideová organizace. Byly v ní jména jako Josef Sudek, Karel Plicka, Tibor Honty, Jindra Brok, Zdenko Feyfar a další. Patřili jsme pod Užití umění, do podsektory Fotografie. Strana řídila všechno a věděla vše o naší práci. Reaguji jen na to, jak na ně všichni nadávali. Já jsem v komisi byl tolik let a samozřejmě negarantuji všechny členy, ale většina z nich jakož i já, jsme si také museli shánět práci, fond nám práci nepřidělovali. Musel jsem předstupovat před komisi, stejně jako to dělali i ostatní. Komise měla svým způsobem zajišťovat kvalitu díla, čehož dosahovala tím, že práce posuzovali fotografové. Je pravda, že ostatní výtvarníci fotografii nebrali a neschvalovali ji. Tibor Honty, významný keramik a sochař, napomohl k tomu aby byla vytvořena i sekce pro fotografy.

Ano, lidé někdy nosili opravdu neschvalitelné věci a někteří dělali podvody a jelikož se sem z drtivé části nosily zakázkové práce, tak jsme poté rádi akceptovali, když práci přinesl fotograf který prezentoval českou fotografii a něco pro ni udělal. A stojím si za tím, že z drtivé části to byli slušní lidé.

Když nastoupil Husák, tak činnost zastavili. Zrušili evidenci a vyházeli všechny členy. I mne vyhodili. Za doby Husáka už mohli ke komisím pouze lidé s evidencí. Podle mne to byla doba temna.¹

1 Rozhovor . prof. Mgr. Pavel Dias - Začátky Fakulty multimediálních komunikací a Svaz výtvarných umělců . 1.6.2017 . Praha

4.1. Sportovní fotograf

Dostihové závody - Slušovice _ Archiv JR

Slušovice byly jednou z dostihových velmocí Československé republiky, a tak se Jan dostal Regal i k dokumentování tohoto sportovního odvětví. Reprezentace slušovické stáje byla na velmi dobré úrovni. Jan jezdil jako fotograf spolu se závodníky po celé republice a zaznamenával průběh těchto událostí. Mezi města, ve kterých se často odehrávaly tyto závody patřily mimo jiné i Pardubice, Bratislava a Praha.

Překážkové dostihy - Slušovice _ Archiv JR

Dostihový závod Slušovice_ Archiv JR

Tato práce byla dobře placená a Jana bavila a tak se začal věnovat i dalším sportovním odvětvím. Mezi ně patřilo především fotografování cyklistických a automobilových závodů. Byla to časově velmi náročná práce a tak se musel tvorbě sportovních fotografií a propagaci věnovat po většinu svého času. Jelikož se závody odehrávaly po celé Evropě, bylo běžné, že byl neustále na cestách. Zúčastnil se významných evropských závodů jako jsou cyklistické závody Giro D'italia, Tour de France nebo automobilových závodů jako Mistrovství světa na Kypru, rallye Katalánsko, Rallye Anglie a mnohých dalších.

Rallye Kypr - klendář _ Archiv JR

Rallye Valašská zima, Česká republika - plagát _ Archiv JR

Všechna tato práce byla zakázková. Firmy si jej najímaly jako osobního fotografa. Z vytvořených snímků se posléze navrhovaly propagační materiály - kalendáře, pohlednice, plakáty a další. Používaným materiálem pro tento druh práce byl barevný diapozitiv. V laboratořích nechtěli jiný materiál zpracovávat. Snímky musely být přesně exponovány a nasnímaných fotografií muselo být co nejméně, jelikož materiál a jeho zpracování bylo velmi nákladné.

V rámci této práce se věnoval i podnikům, které byly zaměřeny na výrobu sportovních oděvů. Jedním z nejznámějších byla holandská firma Van Hemert. Pro tuto společnost vytvářel spolu s modním fotografem Jadranem Šetlíkem katalog, kdy se celé fotografování odehrávalo na německých sportovištích. Měli k dispozici celý autobus plný známých modelek a modelů,

osvětlovačů a asistentů, se kterým podle potřeby navštěvovali sportoviště. Tento katalog vznikl v letech 1994.

Pro dokumentování sportovního průmyslu je podle Jana velmi důležité si o vybraném sportu co nejvíce nastudovat, než jej začnete fotografovat. Je potřeba, aby fotograf předem věděl, co se bude na sportovišti odehrávat. Tak může alespoň trochu předvídat blížící se situaci. Tomuto odvětví se aktivně věnoval od roku 1980 až do roku 1995.

Cyklistický kalendář- Hvězdy světové cyklistiky - Tour de France _ Archiv JR

4.2. Divadelní fotograf

Vedle sportu vzbuzovalo v Janovi velký zájem divadlo a divadelní fotografie. Jeho napínavá atmosféra, nečekané situace, experimentování se světlem a postprodukci. Jeho divadelní činnost začala v roce 1965, kdy ho oslovil jeho kamarád a výtvarník divadla Jasef Ruszelák, zda by nechtěl spolupracovat s divadlem a nahradit post Rostislava Zahradníčka, který do té doby v divadle působil jako fotograf. Jan věděl, že takovéto zaměstnání je spíš pro nadšence. „*Nebyla to práce, která by vás užívala.*“ tvrdí Jan. Pozice fotografa v divadlech nebyla obvyklá, pouze velká a vyhlášená divadla měla své vlastní fotografie, jiná si objednávala externí. Jan začal působit v Městském divadle Zlín, v té době známém jako Divadlo pracujících na pozici uklízečka.

Ve Zlínském divadle měl Jan velmi dobré zázemí. Ve spodních prostorách pro něj nechali zřídit temnou komoru, kterou si plně vybavil potřebnými přístroji a materiálem. Tehdejší ředitel divadla nechal Janovi vyrobit klíče od divadla, aby se mohl volně pohybovat ve všech prostorách, kdykoliv to bylo potřeba. Práce v divadelní branži ho velmi bavila, trávil zde spoustu času. Jan se dokázal vždy velmi rychle začlenit do kolektivu a u divadla byla komunikace velmi důležitá.

Pro kvalitní zachycení divadelní fotografie považuje za velmi důležité, aby se fotograf předem se seznámil s danou hrou a jejími světelnými podmínkami. Proto vždy rád využil možnosti zúčastnit se zkoušek ať už hraných nebo alespoň čtených, nikdy nechyběl. Jak sám říká „*Chodil jsem často na čtené zkoušky, abych poznal, jaký je záměr režiséra, poznal lépe autora hry, případně výtvarníka scény a kostýmů. Také jsem často chodil na osvětlovací zkoušky, abych předem věděl, kde je zajímavé světlo, intenzita světla a protisvětla.*“ Když mu v roce 1966 zavolal tehdejší ředitel divadla Alois Lhotský (v té době Jan stále pracoval pro Svit) aby mu nabídl práci fotografa pro Zlínské divadlo Jan se jej zeptal „*A kolik bych dostal?*“ načež mu Lhotský odpověděl „*Napřed muziku, potom peníze.*“ Jan práci přijal.

V roce 1968 obsadila sovětská vojska Československo. Alois Lhotský se stal pro režim nepřijatelný a proto novým ředitelem byl jmenován Miloš Slavík, partizán komunisty, člen OV KSČ. Byl to člověk, který rozuměl divadlu a hlavně podporoval v té době zakázané umělce, jako režiséra Miloše Hynšta,

Aloise Hajdu nebo herce Lubora Tokoše. Přizval do divadla i režiséra Evalda Schorma. Byl přísný ale tolerantní.

„Jednou jsme takhle popíjeli v divadle, bylo dvanáct hodin v noci a my jsme hráli flašku u které sme se vyslíkali. Byly tam s náma herečky, známí muzikanti, herec Standa Tříška, dirigent orchestru pan Dvořák a najednou přišel vrátný pan profesor Gamzar. Je dvanáct hodin, co se to tady děje! Herec Tříška vyhodil pana profesora a ten šel na vrátnici a napsal tento celý incident do hlášení. A další ráno si nás zavolal ředitel divadla Miloš Slavík k sobě. A já se bál že bude průser a že dostanem pokutu. Tak pánové, co to tam včera bylo? povídá ředitel. A vy nevíte že já bydlím v divadle? Když jste měli takový pěkný večírek, proč ste mě nezavolali?“

Bolek Polívka . August August . zákulisí . herecká šatna _ Archiv JR

Ve zlínském divadle Jan působil přes třicet let ale nebylo to zdaleka jediné divadlo pro které pracoval. Fotografoval hry pro Slovácké divadlo v Uher-ském Hradišti, pro Malou scénu Zlín, Mahenovo divadlo Brno, divadlo na Vinohradech Praha a mnohá další. Spolupracoval s režiséry jako jsou Evald Schorm, Jiří Dalík, Ivan Balad'a, Milan Pásek, Zdeněk Kaloč, Oto Ševčík. S dramaturgy jako Václav Havel, Miloš Hynšt, Miroslav Plešák, Alois Hajda, Josef Topol a se scénáristy Jaroslavem Malinou, Ladislavem Vychodilem a dalšími.

Jak vzpomíná tehdejší dramaturg Miroslav Plešák „S divadelními fotografiemi Jana Regala a osobně s jejich autorem jsem se soustavně setkával v letech 1972-89, kdy jsem byl dramaturgem Městského divadla ve Zlíně (tehdy Divadlo pracujících Gottwaldov). Ale už předtím (přinejmenším od roku 1967, kdy byla otevřena nová divadelní budova), patřily jednoznačně k nejkvalitnějším v československém divadelnictví, snesly přísnou konkurenci, o čemž svědčí i jejich využití v mezinárodně uznávaném odborném časopise DIVADLO (zakázán 1971) nebo v graficky ambiciózním brněnském měsíčníku INDEX (zakázán 1969).“¹

Divadelní fotografie - snímáno ze zákulisí - využití protisvěta _ Archiv JR

1 Rozhovor . prof. PhDr. Miroslav Plešák . Divadelní fotografie Jana Regala ve světě . 31.5.2017

využití širokouhlé optiky - snímáno z nadhledu _ Archiv JR

záběr širokouhlou optikou z pohledu diváka _ Archiv JR

Z počátku používal kameru Asahi Pentax, ale později přešel na fotoaparát značky Nikon. Používal různé objektivy většinou s vyšší světelností a ohniskovou vzdáleností jako 28 - 130 cm. Používal klasický černobílý film s citlivostí 400 ASA, který kupoval v metrážích až 50 metrů.

V roce 1969 začal divadelní fotografií i experimentovat. Nechal se inspirovat Man Rayem, konkrétně jeho tvorbou která využívala Sabatierova efektu. Další metody, které používal pro svou práci, byla technika izohélie, dále fotografie překrýval různě přes sebe podle toho, jak na něj divadelní hra zapůsobila, tónoval snímky, vykrýval nebo retušoval. Byla to vlastně spíš práce pro chemika než pro fotografa. Jelikož jsou divadelní hry náročné na světlo, často se uchyloval k pushování materiálu, nebo poté v laboratoři experimentoval s chemií a recepturami ve vyvíjecí lázni. Často se uchyloval k nahřívání vývojky, kterou navýšil až na 31°C nebo dovolával za pomoci osvitů. Vyvolával v upravených keramických tancích s objemem 40 litrů.

Využití techniky Sabatierova efektu - Divadlo pracujících Zlín _ Archiv JR

Jeho snímky za pomoci těchto technik vzbudily zájem okolí, ale bohužel nebyly úspěšné v divadlech, pro která je vytvářel. Pro divadelní účely se zdály být nečitelné a na tehdejší zvyklosti neobvyklé. Takovéto fotografie našly uplatnění spíše pro výrobu plagátů a dalších propagačních materiálů. Plnily více výtvarnou úlohu, než-li dokumentární a reportážní. Snímky se zdály být buď velmi kontrastní, nebo naopak u Sabatierova efektu podivně zašedlé. Když se Janovi zdálo, že snímek nevystihuje dostatečně danou hru a její emoce, často se uchyloval k překrývání snímků přes sebe.

V té době nebyl jediným divadelním fotografem, který používal tyto techniky. Izohélií se zabýval také fotograf Josef Koudelka, který působil pro Divadlo Na zábradlí a Divadlo Za branou.

Ukázka izohélie - Jan Regal - Divadlo pracujících Gottwaldov _ Archiv JR

Ukázka izohélie - Josef Koudelka - Divadlo za branou - 1968

Nejenom techniky používané v temné komoře byly pro Janovu práci specifické. Velmi důležitou součástí jeho tvorby pro divadelní branži bylo využívání kulis a protisvětla. Velmi často na jeho snímcích nalezneme dokonalou hru světla a stínů, využíval atmosféru kterou vytvářely a která dokázala vykouzlit protisvětlo. Díky těmto aspektům mají jeho fotografie velmi záhadnou atmo-

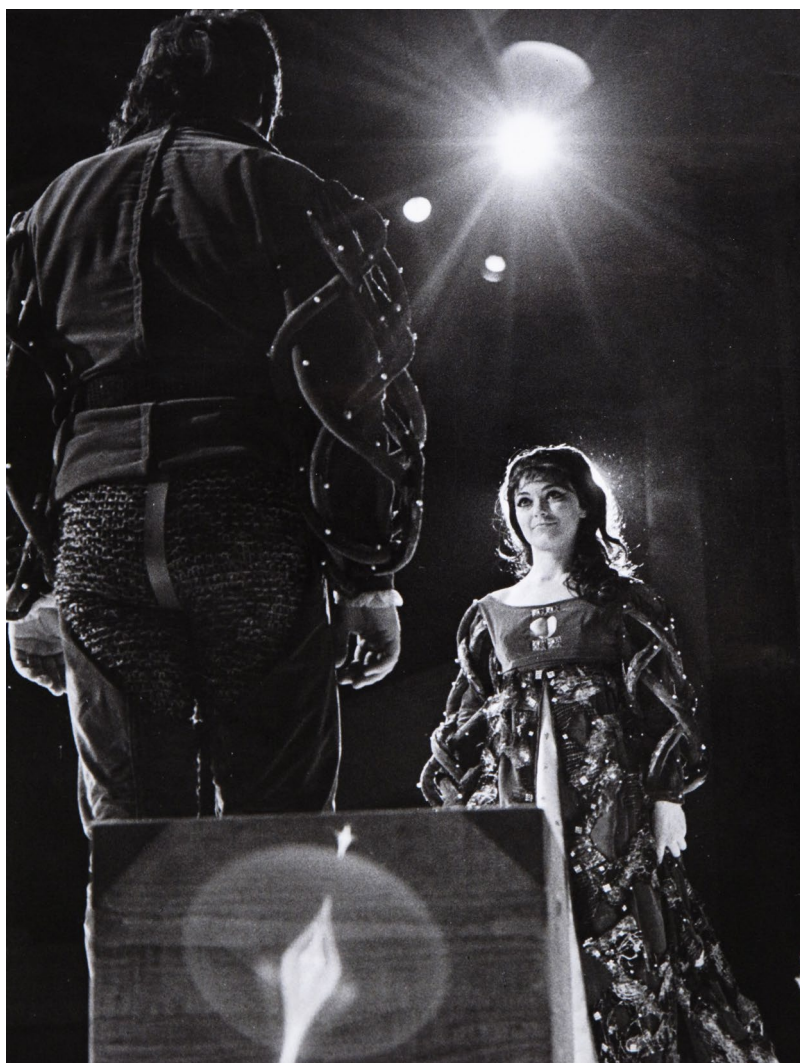
sféru, stejně jako hry, které fotografoval. Snímky nepůsobí ploše, naopak se do nich vkrádá další rovina. „Jan Regal přistupoval ke své práci se zájmem vysoce profesionálním, a přitom osobním. Byl často přítomen na zkouškách, aby se seznámil s obsahovým základem i scénografií inscenace, diskutoval o tom s režiséry a dramaturgy, utvářel si představu o fotografické interpretaci, vyhledával vlastní „úhel pohledu“, někdy měl i požadavky na jevištní techniku, aby mu připravila specifická stanoviště (pohledy z jevištního mostu, přistavení vysokých žebřů apod.).“² Za dobu působení jako divadelní fotograf, což bylo dlouhých třecet let, Jan Regal nafotografoval neskutečných 426 inscenací. Podařilo se mu zachytit mnoho známých herců, a vytvořit neskutečně rozsáhlý archiv kvalitních fotografií mnohých představení. Tato jeho práce se stala známou nejen ve Zlíně a jeho okolí, ale i za hranicemi našeho státu.

„Divadelní fotografie Jana Regala našly uznání i v mezinárodním kontextu. V roce 1972 zhlédla inscenaci Brechtovy hry *Muž jako muž* v tehdejšímu Gottwaldově berlínské kritička Irene Böhmeová, která uveřejnila svoji obsáhlou recenzi s fotografiemi Jana Regala v exkluzivním divadelním časopise *Theater der Zeit* (č. 2/1973), což vedlo k pozvání na festival *Berliner Festtage* a vystoupení v Brechtově kultovním divadle *Berliner Ensemble*. Fotografie Jana Regala byly dále různě reprodukovány a jedna z nich se stala základem plakátu Josefa Ruszeláka, který na podzim 1973 zdobí berlínské ulice.

Plagát k představení *Muž jako muž* - Bertolt Brecht_ fotografie Jan Regal, Grafika Josef Ruszelák

Fotografie Jana Regala byly rovněž nezbytnou součástí reprezentativní scénografické výstavy ve foyeru Divadla pracujících roku 1986, která byla úspěšně reprízována ve slovinském Mariboru.“³

Historické kostýmy vyžadují kontrastní osvětlení _ Archiv JR

Pár vět o Akademii múzických umění v Praze:

„Po válce 1945 došlo k vzniku Akademie muzických umění a ta se stává se ze tří fakult. Divadelní, hudební a filmová fakulta. Je zajímavé, že dva z významných zakladatelů FAMU byl profesor, kameraman a fotograf Karel Plicka a druhý byl Jaroslav Bouček, který přišel z Brna, kde učil na německé technice. A tito dva se stali prvními vysokoškolskými pedagogy a byli po válce jmenováni profesory, kteří rozjeli výuku na FAMU. Kolem roku 1946 došlo k první plenérové výuce, která se konala ve Zlíně na Lešné. Mnoho filmařů kteří studovali ve Zlíně odešla na FAMU.“¹

V roce 1975 se na FAMU začal vyučovat obor divadelní fotografie. Zavedl ji český fotograf, teoretik fotografie a vysokoškolský pedagog Ján Šmok. Tento ateliér navštěvovalo mnoho studentů a byli velmi úspěšní i na soutěžním poli. Ale po ukončení studia se začali věnovat jiným žánrům. Důvodem bylo to, že divadla byla špatně placená. Výjimkou je Viktor Kronbauer, český, divadelní fotograf pracující pro Divadelní ústav v Praze. Divadelní fotografie jej zaujala natolik, že se jí věnuje jak u nás v České republice, tak i v zahraničí.

Ladislav Frej - portrét herce, Václav Havel - portrét dramaturga, Marcel Marceau - portrét Mim _Archiv JR

¹ Rozhovor . prof. Mgr. Pavel Dias - Začátky Fakulty multimediálních komunikací a Svaz výtvarných umělců . 1.6.2017 . Praha

Ukázka fotografie technikou vícenásobné expozice - Dušan Pařízek - Divadlo pracujících Gottwaldov _ Archiv JR

Ukázka zpracování technikou sandwich - Městské divadlo Zlín_Archiv JR

5. PEDAGOGICKÁ ČINNOST

Divadelní fotografii se věnoval velmi dlouhou dobu, dokud nedostal nabídku od svého dlouholetého kamaráda Pavla Diase, aby se s ním účastnil na založení ateliéru Fotografie na zlínské univerzitě. Ale ani potom na divadlo úplně nezanevřel.

Jan považuje tento druh fotografie jako vhodné cvičení pro studenty vysokých škol a proto se i po nástupu na post pedagoga na zlínské škole nadále účastnil a vypomáhal s divadelními workshopy, které se zde konaly. Tvrdí, že při divadelní fotografii student lépe naučí pracovat s různými druhy osvětlení, jako je ploché světlo, boční světlo, protisvětlo. Dále se naučí soustředění na vhodný okamžik a zachytit důležitý moment záběru charakterizující dané představení. V neposlední řadě si student procvičí komunikaci s tvůrci inscenace, režiséry, výtvarníky a herci. Je to rozvněž výborná praxe pro dokumentární a reportážní fotografii tvrdí Jan.

5.1. Lektor klasické fotografie

Zlínská FMK vznikla v roce 2002 z tehdejšího Institutu reklamní tvorby a marketingových komunikací, jež spadala pod Fakultu technologickou na VUT v Brně. FMK se stala třetí fakulou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Za zrodem tohoto ateliéru Reklamní fotografie a celé Fakulty multimediálních komunikací stál prof. Mgr. Pavel Dias a doc. Mgr. Pavel Kosek. „Zakládali jsme ji když ještě spadala pod Vysoké učení technické. S Pavlem jsme zařizovali prakticky všechno. Budovali jsme třídy, zařizovali temné komory, ateliéry rozdělávali hadrami a zatemňovali okna. Přes prázdniny jsme připravili vše na výuku a akademický rok jsme zahájili výstavou snímků významných českých fotografů, které jsem měl doma. S „Kosem“ jak jsme mu říkali, nám to klapalo velmi dobře ale bohužel se na děkanátě nepohodl a dal výpověď. Což bylo nepříjemné, jelikož za měsíc začínala škola a já náraz neměl kantora. Nakonec jsem požádal famačku Janu Smahelovou a ta to místo přijala.“¹

K tomuto zaměstnání byl Jan přizván Pavlem Diasem, aby jakožto odborník na klasickou fotografii nastoupil do Ateliéru reklamní fotografie. Jan sou-

Temná komora Jana Regala - Městské divadlo Zlín

1 Rozhovor . prof. Mgr. Pavel Dias - Začátky Fakulty multimediálních komunikací a Svaz výtvarných umělců . 1.6.2017 . Praha

hlasil a v roce 1997 začal zde působit jako technik a lektor klasické fotografie. Tou dobou již byl v důchodu. S pedagogickou činností neměl žádné zkušenosti a se studenty do té doby nepracoval. Z počátku se jednalo pouze o výpomoc, jelikož neměli dostatek pedagogů. Poté dostal na starosti vybudování ateliéru a laboratoří po technické stránce. Učil studenty zacházet s klasickým materiálem, temnou komorou, roztoky a chemikáliemi, v ateliéru práci s velkoformátovou kamerou a osvětlením. Jan ještě stále pracoval i pro divadlo. Využíval k výuce temnou komoru kterou tam měl k dispozici, jelikož byla mnohem lépe vybavena.

Studenty seznamoval s klasickým retušováním nazvětšovaných snímků ale vysvětlovali jim a názorně ukazoval práci s Americkou retuší, kterou používali v propagačním středisku Svit. „*Honza dělal spíš všechny praktické věci se studenty. Klasickou fotografii, zpracování fotografie, kompozice, obsluhování velkoformátových kamer a já jsem přednášel teoretické záležitosti. Po celou tu dobu co tam byl, tak spolupracoval se studenty v ateliéru, v komoře a proto ho tak milovali. Byl mezi nimi opravdu velmi oblíbený, obzvláště u prvních ročníků.*“² vzpomíná Janův spolupracovník Petr Novotný. Obor klasické fotografie byl pro studenty prvního a druhého ročníku reklamní fotografie, jedním ze základních předmětů praktické výuky.

Pro první a druhé ročníky byly již nastaveny podobné podmínky studia jako na FAMU. První ročníky zpracovávaly zadání kterým byl klasický černobílý dokument a drobný předmět jako sklo, porcelán, příbor a zátiší. Pro druhý ročník pak Tvář a tělo, s čímž začal na FAMU fotograf Clifford Seidling a jednalo se o studii lidského těla. Dalším zadáním byl například Portrét osobnosti.

Po třech letech práce technika v Ateliéru reklamní fotografie, Jan začal vyučovat jako pedagog. Měl na starosti předmět Fotografický ateliér. Jan zadával praktická cvičení, na kterých studenty učil svícení, kompozici, ukazoval jak zacházet s velkoformátovou kamerou značky Linhof a Sinar. Druhým výukovým předmětem byly Zvláštní fotografické postupy. Zde studenty se-

2 Rozhovor. RNDr. Petr Novotný - Spolupráce mezi Filmovými ateliéry a Družstevním podnikem Fotografia . 29.5.2017. Zlín

znamoval se Sabatierovým efektem, Izohelií, Infrafotografií a dalšími technikami klasické fotografie. A samozřejmě vyučoval klasickou fotografií.

Jakmile nastoupil Petr Novotný, jakožto odborník na Optiku, Fyziku a další technické stránky, převzal po Janovi technické záležitosti. Jan mohl víc zaměřit na praktickou výuku. V té době byl již ve vedení ateliéru doc. MgA. Jaroslav Prokop.

Ateliér reklamní fotografie, byl v začátcích poměrně malý, vybavený nejnovější technikou, již digitální. Do ateliéru se pořídila digitální stěna značky Phase one, což byla první digitální stěna na školách v České republice. Vystavěly se tři fotografické ateliéry, počítačová učebna a laboratoře které sloužily pro klasickou fotografii, včetně vyvolávání filmů C41 a E6.

V tomto ateliéru pracoval Jan Regal až do roku 2008 v plném zaměstnání. Od roku 2008 již jako externí pracovník.

„Děkan Jan Meisner mi vždy říkával říkával“ „Já od Vás nepotřebuju nic jiného než to, že když vezmu obyčejnýho buřta, aby jste ho vyfotili tak, aby na něj měl každý chuť.“

Pedagogové Ateliéru reklamní fotografie Fakulty multimediálních komunikací Zlín _ Deset let FMK . 2012 .

5.2. Divadelní workshop na mezinárodním festivalu DIVADLO v Plzni

Mezinárodní festival DIVADLO v Plzni:

Poprvé se tento festival odehrál roku 1993. V průběhu předcházejících ročníků se z DIVADLA stal jeden z nejvýznamnějších mezinárodních divadelních festivalů v České republice, na němž se dosud prezentovalo na 120 souborů z šestnácti zemí světa. V roce 2017 proběhne již 24. ročník. Festival získal značku a ocenění významného evropského festivalu a stal se součástí platformy evropských festivalů Europe for Festivals, Festivals for Europe.

Vysoké školy obor divadelní fotografie přestaly vyučovat jako jeden z hlavních předmětů. Místo něj se začaly pořádat workshopy a dílny zaměřené na tento žánr fotografie.

V roce 1998 nestor české divadelní fotografie Jaroslav Krejčí navrhl pro studenty vysokých škol uspořádání workshopu divadelní fotografie. Pro tento projekt byl vybrán divadelní festival pořádaný v Plzni s názvem Mezinárodní festival DIVADLO. První takový workshop se uskutečnil roku 1999.

Tohoto projektu pořádaného Ateliérem reklamní fotografie Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně se účastní studenti z ateliérů zaměřených na fotografii po celé České republice a zahraničí.

Každým rokem jsou lektory tohoto setkání zkušení fotografové jak divadelní, tak i fotografové jiného zaměření. Od roku 1999 se tradičně na workshopu podílí Jaroslav Prokop, Josef Ptáček, Viktor Kronbauer, Jan Regal a další významní fotografové. Předávají studentům své léty získané zkušenosti, učí je jak se správně pohybovat v divadle a pilují jejich fotografické oko pro dokonalý záběr. Studenti jsou vybaveni novinářskou akreditací. Mají volný přístup na divadelní představení a do zákulisí. Z představení vytvářejí obrazovou dokumentaci inscenací, osobností a zachycují atmosféru festivalu. Do roku 2014 byl průběh festivalu studenty zaznamenáván na klasický černobílý materiál.

Tradičně se nasnímaný materiál z festivalu ještě téhož dne zpracoval. Studenti vyvolávali negativy v provizorních temných komorách hotelových pokojů (ve skříních), poté se negativy popsaly a do páté hodiny ranní se odevzdaly na recepci. Zde si je Jan vyzvedl a v předem přichystané, improvizovaně vybavené temné komoře Komorního divadla nazvštěoval. Tam snímky prošel, vybral z každého představení ty nejlepší a nazvštěoval na formát 30x40 cm. Tyto fotografie se ještě téhož dne vystavily v klubu Komorního divadla. To se odehrálo každý den po dobu trvání workshpu, tedy po celý týden.

Fotografie nesloužily pouze jako dokumentace a výstava festivalu. Pro studenty to byl materiál, nad kterým s profesory rezebírali kvalitu obrazu, zachycení scény, světlo, výřezy a mnohé další aspekty.

Jelikož náklady na fotografování a výrobu klasickou cestou byla jak finančně tak i fyzicky velmi náročná, od roku 2015 se klasická fotografie zaměnila za fotografii digitální.

Jednou z doprovodných událostí tohoto festivalu se stala každoroční výstava vybraných fotografií předchozího ročníku, vytvořená právě studenty, kteří se účastnili minulého workshopu. Vernisáž se vždy odehrávala v salonku divadla Josefa Kajetána Tyla. Z těchto fotografií od roku 1999 vzniká jedinečný archiv osobností, herců, dramaturgů a inscenací, obsahující necelé dva tisíce fotografií o rozměru 30x40 cm. Tento materiál je zatím archivován v divadle Alfa v Plzni a bude předán Divadelnímu ústavu v Praze, kde by měla být realizována obrazová publikace.

Pro studenta je tento workshop velice přínosný. Naučí se zde mnoho praktických věcí. Zjistí co je důležité, čeho se vyvarovat a co je naopak podstatné a to nejen pro divadelní fotografii ale celkově pro reportážní a dokumentární činnost.

Jak důležité je umět zařadit do společnosti a naučit se komunikovat s personálem a lidmi okolo festivalu a divadel. Umět si rozdělit síly a vytvořit si harmonogram. Pro studenty je důležité i seznámení se střediskem, divadly,

zákulisím a hlavně s programem celého festivalu. Zažít tlak a press na vlastní kůži je ta nejlepší škola, která vás mnoho naučí.

Janovo heslo pro divadelního fotografa zní: *„Správný divadelní fotograf musí být do jisté míry drzý, ale přitom maximálně slušný.“*

6. ZÁVĚR

Diplomová práce na téma Fotograf a pedagog Jan Regal je zpracována jako biografie fotografa a pedagoga, který působil v druhé polovině 20. století převážně ve zlínském kraji. Je zobrazením životní tvorby fotografa, který si prošel mnohými žánry a za dobu svého působení se setkal s mnoha osobnostmi, které ovlivnily a utvářely jeho profesní i osobní růst.

Druhá polovina 20. století probíhala ve znamení společenských změn. Práce za totalitního režimu byla zcela odlišná od té dnešní. Jak by ovlivnilo jeho celoživotní tvorbu studium na vysoké škole umělecké, jejíž absolvování mu znemožnil v té době původ je otázkou, kterou si kladu při sepisování této práce. Z jeho životopisu i tvorby je patrné úsilí, osamostatnit se a jít za svým cílem.

Profesní život Jana byl ovlivněn tím, že se narodil do rodiny živnostníků a jeho cesta k osamostatnění byla náročnější vzhledem k dosaženému vzdělání. Jeho práce bez vysokoškolského vdělání jej zavedla do mnohých míst, seznámil se s novými přáteli a naučil se mnohé až v průběhu své profesní dráhy. Prošel si mnohými podniky, ať už se jednalo o podnik Fotografia, Svit nebo podnik Družstevní.

Pracoval ale i s veřejností, prošel si svatební fotografií, zpracováním fotografických materiálů a díky své manuální zručnosti a precizní práci se dostal k zajímavým zakázkám, jako byla zakázka pro cestovatele Hanzelku a Zikmunda. Díky tomu, se poznal s výjimečným režisérem Jaroslavem Novotným, který jej seznámil i s tvorbou zlínských Ateliérů a v dobách, kdy již pracoval pro Národní podnik Svit spolu na již zmiňovaných Ateliérech spolupracovali na tvorbě scén pro filmy Karla Zemana. Tato tvorba doprovázela jeho hlavní pracovní náplň, jímž byla propagační fotografie pro obuvnické firmy. Zde se seznámil s technikou Americké retuše, jež byla neopomenutelnou součástí tvorby propagačních materiálů.

Jeho činnost pro zemědělský podnik Agrokombinát JZD Slušovice mu přinesla spoustu zajímavých možností. Zde Jan mohl uplatnit většinu získaných zkušeností. Fotografoval agrotechnické přístroje, zemědělské objekty, laboratoře, chemické výrobky i portréty. Jeho tvorba zde byla čistě propagační a

reklamní. Za dobu působení v AK Slušovice navštívil různorodá pracoviště v rámci Československé republiky i zahraniční.

Později zde objevil i svou vášeň pro fotografování sportu. Dokumentoval sportovní události automobilového sportu, dostihy i cyklistiku. V rámci této práce cestoval po celém světě.

Když se mu podařilo u Českého fondu výtvarného umění získat evidenci pro práci ve Svobodném povolání, otevřely se mu další možnosti jeho profesní dráhy.

Začal pracovat pro Zlínské Divadlo Pracujících jako fotograf. Za dobu, kterou zde působil, vznikla velmi kvalitní sbírka divadelních fotografií s úchvatnou atmosférou a uměleckou hloubkou. Tím, že Jan v divadle působil každou volnou chvíli a znal nejen prostory ale i vše okolo divadla, dokázal zachytit vrcholné okamžiky nejedné hry. Jeho práce se stíny a světly, využívání veškeré perspektivy a blízký kontakt s herci je v jeho díle velmi přínosný.

Tím, že byl velmi sběhlý v práci v temné komoře, začal experimentovat s vyvolávacími lázněmi, expozicí, osvitem, retušováním, překrýváním negativů a dalšími postupy zpracování negativů a snímků. Nebál se v divadelní fotografii experimentovat s technikou Sabatierova efektu nebo Izohelie i přesto, že pro divadelní účely byly tyto snímky nepoužitelné. Pro kritiky z oblasti umění byly zajímavé a vyvolávaly diskusi.

Díky jeho zkušenostem s prací v temné komoře se stal jedním z pedagogů zlínského Ateliéru reklamní fotografie. Dodnes předává své profesní zkušenosti ať už se jedná o klasickou fotografii a práci v temné komoře, retuš základní i Americkou nebo techniky využívané v divadelní fotografii. Dá se říci, že i díky Janovi se studenti učí tyto dnes již překonané techniky používat v praxi. Nasnímat klasický negativ, vyvolat jej ve vyvolávacím tanuku, usušit a pod zvětšovací přístrojem vyrobit vlastní fotografii má určité kouzlo, které dnes již ne každý fotograf dokonale ovládá.

V roce 2002 byl zařazen do první sbírky Zlatý fond NMF Národního muzea fotografie v Jindřichově Hradci. Její založení inicioval a koncepci vytvořil Ivo Gil se spoluzakladateli Tomášem Dvořákem a Jaroslavem Prokopem.

Veškerou tvorbu Jana Regala nemůžeme považovat za přelomovou nebo inovativní. Ano, většina jeho práce byla zakázková, ale i mezi těmito aspekty se nacházejí svěží a nádherná díla, ve kterých lze nahlédnout do autorova srdce. Jeho fotografie z ulic Vietnamu, ze zápalu dostihového závodu nebo z divadelního představení, jsou v mých očích hodné zapamatování a zaznamenání. A i když velká část jeho archivu je věnována propagační tvorbě, z většiny děl vyzařuje fotografický kumšt a preciznost, kterou Jan s jistotou ovládal.

Jan Regal je a vždy bude zlínský fotograf obuvi, krav a divadla. Je to jedno ze jmen, která by se měla zachovat a nenechat odváť časem.

fotografie studentky Terezy Vlčkové . Portrét Jana Regala . 2016

7. STRUČNÝ ŽIVOTOPIS JANA REGALA

- * 26. listopadu 1938 Zlín
- 1945 - 1954 - Základní škola T. G. Masaryka
- 1955 - 1957 - Střední škola UŠVD Prostějov
- 1957 - 1958 - práce v podniku Fotografia, pobočka Valašské Klobouky
- 1958 - 1959 - Vojenská služba Litoměřice
- 1959 - 1960 - Vojenská služba Praha
- 1960 - 1962 - práce v podniku Fotografia Zlín - reporážní středisko
- 1963 - 1980 - Národní podnik SVIT - oddělení propagace
- 1965 - 1995 - divadelní fotograf
- 1970 - 1990- práce pro JZD Agrokombinát Slušovice
- 1980 - získání evidence pro práci ve Svobodném povolání
- 1980 - 1995 - působil jako sportovní fotograf
- 1997 - 2008 - pedagog v ateliéru Reklamní fotografie FMK
- 2008 - doposud - externí pracovník FMK

8. SEZNAM VÝSTAV

1961 - The Edingburg photographic society

Exhibition of photography

1962 - The camera club of Johannesburg

The 15th Witwatersrand international salon of photography

1980 - Divadlo na Vinohradech

Současná divadelní fotografie

1986 - Divadlo pracujících Zlín

Výstava divadelní fotografie

1986 - Maribor

Výstava divadelní fotografie

1987 - 1990 - Československé kulturní středisko - Berlín

Agrokomplex Nova Slušovice

1987 - 1990 - České Budějovice

Země živitelka - Audiovizuální program pro kinotechniku Praha

1987 - 1990 - Agrokomplex Nitra

Země živitelka - Audiovizuální program pro kinotechniku Praha

1988 - New York

Československá divadelní fotografie

1989 - Československé kulturní středisko - Havana

Československé zemědělství

1998 - Galerie Forum - Zlín

Jan Regal fotografie

1998 - Galerie Dios - Zlín

Benátky

2001 - Okresní vlastivědné muzeum - Vsetín

Jan Regal - Divadelní fotografie

2005 - Česká národní banka - Praha

Výstava Zlatý font

2009 - Galerie u Zvonu - Praha

Tenkrát na Východě. Češi očima fotografů 1948-1989

2014 - Photogether Gallery Zlín

Jan Jindra, Jaroslav Prokop, Jan Regal - Reklamní fotografie

2015 - Galerie města Trutnova

Výstava Zlatý fond

70. léta - Areál zlínské školy dnešní FMK

Foto týden - Festival fotogklubů každoroční výstavy

9. JMENNÝ REJSTŘÍK

Balada Ivan	41	Novotný Jaroslav	14, 15, 16, 58
Brok Jindřich	34	Novotný Jiří	15
Bouček Jaroslav	48	Novotný Petr	15, 53, 54
Čep Jan	20	Pásek Milan	41
Čuba František	23, 26, 27, 29	Plešák Miroslav	41, 42
Dalík Jiří	41	Plicka Karel	34, 48
Dias Pavel	34, 51, 52	Pospěch Tomáš	31
Dvořák Tomáš	60	Prokop Jaroslav	54, 55, 60
Feyfar Zdenko	34	Ptáček Josef	55
Frej Ladislav	48	Ray Man	44
Gil Ivo	60	Ruszelák Josef	40, 46
Hajda Alois	41	Seidling Clifford	53
Hanzelka Jiří	14, 15, 16	Schorm Evald	41
Havel Václav	41, 48	Slavík Miloš	40, 41
Honty Tibor	34	Smahelová Jana	52
Husák Gustav	35	Sudek Josef	32, 34
Hynšt Miloš	40, 41	Šetlík Jadran	32, 38
Chudar Svatopluk	33	Ševčík Oto	41
Kaloč Zdeněk	41	Šmok Ján	48
Kosek Pavel	52	Šutera Zdeňek	33
Koudelka Josef	45	Tokoš Lubor	41
Kramer Fred	32	Topol Josef	41
Krejčí Jaroslav	55	Tříška Stanislav	41
Kronbauer Viktor	48, 55	Včelař Ladislav	33
Lhotský Alois	40	Vern Jules	20
Malina Jaroslav	41	Vychodil Ladislav	41
Marceau Marcel	48	Zeman Karel	20, 58
Meisner Jan	54	Zikmund Miroslav	14, 15, 16

10. SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

1. **JZD Agrokombinát Slušovice.** *Cesty k prosperitě.*
Nakladatelství Svoboda. Praha 1989. ISBN 80-205-0007-3
2. **Pospěch, Tomáš.** *Jan Regal - Slušovice/Nový archiv (2009-2011).*
Fotograf /80. léta/. 2011. číslo 18. s. 92-95.
3. **Gallerová, Vlasta.** *Jaroslav Malina.*
Nakladatelství Pražská scéna. Praha 1999.
ISBN 80-86102-08-4
4. **Kundera, Ludvík.** *Různá řečiště /A/.*
Nakladatelství Atlantis. Brno 2005.
ISBN 80-7108-259-7
5. **Kundera, Ludvík.** *Různá řečiště /B/.*
Nakladatelství Atlantis. Brno 2005.
ISBN 80-7108-260-0
6. **Svoboda, Ondřej.** *Vladimír Soukenka.*
Nakladatelství Divadelní ústav. 2015.
ISBN 978-80-7008-351-2
7. **Zdráhal, Dušan.** *Režijní profil Aloise Hajdy I.*
Editační středisko JAMU. 2013.
ISBN 978-80-7460-039-5
8. **Mikuláščík, Tomáš.** *Výtvarní umělci Zlínského kraje.*
Nakladatelství Krajská knihovna Františka Bartoše. Zlín 2003.
ISBN 80-86528-26-X
9. **Hofbauer, Jakub a Pavlík, Leo.** *Od Škodovky po Quattro.*
Vydáno HP Parts Racing s. r. o. 2012.
ISBN 978-80-260-2671-6

10. **Mikulová, Iva a Sladkowski, Marcel.**
Městské divadlo Zlín 70 sezon.
Nakladatelství Městské divadlo. Zlín 2015.
ISBN 978-80-260-8778-6
11. **Birgus, Vladimír a Pospěch, Tomáš.**
Tenkrát na Východě. Češi očima fotografů 1948-1989.
Vydal KANT - Karel Kerlický. Praha 2009.
ISBN 978-80-7437-005-2
12. **Kraváková, Lidmila a Fitzová, Kateřina.**
Městské divadlo Zlín 1946-1996.
Vydalo Městské divadlo. Zlín 1997
13. **Sobek, Antonín.** *Městské divadlo Zlín 1996-1999.*
Vydalo Městské divadlo. Zlín 2000
14. **Suchan, Václav .** *Čubův zázrak JZD Slušovice.* Blesk.
12. ledna 2014. s.23-29.
15. **Rohál, Robert .** *Na odpočinek nemyslí a snaží se být mezi mladými.*
Mladá fronta DNES. 28.-29. listopadu 1998. s. 6.
16. **Lid .** *Další premiéra ve zlínském Městském divadle.* Otrokovické
noviny. 1998. číslo 46, ročník 8. s. 7.
17. **Stratilík, Ondřej.** *Před 25 lety skončil zázrak „socialistického
podnikání“ - Jednotné zemědělské družstvo Slušovice.* Lidové
noviny. s. 4. 11. dubna 2016
18. **Kouřil, Jiří.** *Jako blesk z čistého nebe.* Zlínské noviny.
9. října 1992. s. 9

19. **Hrubý, Jan.** *Čuba a slušovický zázrak*. Reflex. 31. října 2013. s. 40-43.
20. **Stratilík, Ondřej.** *Ve skanzenu Slušovice*. Lidové noviny. 22. dubna 2016. s. 12-17
21. **Archiv H + Z.**
expozice a depozitář cestovatelů Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda Otrokovice
22. **Internetový odkaz** .Wikipedia .
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Hyperrealismus> .
Hyperrealismus - Výtvarné umění - Technika . 2017
23. **Internetový odkaz** . Festival Divadlo
<http://www.festivaldivadlo.cz/cs/> . 2017

11. ROZHOVORY

11.1. Pavel Dias – Začátky Fakulty multimediálních komunikací a Svaz výtvarných umělců

Kdy jste se seznámil s Honzou a jeho tvorbou?

Nejsem znalec díla Honzy. Já ho mám rád jako člověka. Chodili jsme spolu čtyři roky do měšťanky, do vedlejší třídy. Já jsem prožil své ranné dětství v Kroměříži. Skončil jsem měšťanku a šel jsem na střední školu do Brna. Po maturitě jsem šel na FAMU a do Zlína jsem začal dojíždět za doby, kdy jsem studoval na FAMU a hlavně až po jejím ukončení. To jsem se pak začal seznamovat s vrstevníky. V době kdy Honza pracoval v divadle tak pro ně pracoval i grafik Pepa Ruszelák se kterým Honza dělal veškeré plagáty, grafiky pozvánky a shodou okolností to byl i můj kamarád.

S Honzou jsme se potkávali nezávisle na sobě jako fotografové a to převážně na dostizích ve Slušovicích.

V roce 1997 jsem se s ním potkal jako kolega, když jsme zakládali s Pavlem Koskem univerzitu. Zakládali jsme ji, když ještě spadala pod Vysoké učení technické. S Pavlem jsme zařizovali prakticky všechno. Budovali jsme třídy, zařizovali temné komory, ateliéry rozdělávali hadrami a zatemňovali okna. Přebíhali prázdniny jsme připravili vše na výuku a akademický rok jsme zahájili výstavou snímků významných českých fotografů, které jsem měl doma. S „Kosem“ jak jsme mu říkali, nám to klapalo velmi dobře ale bohužel se na děkanátě nepohodl a dal výpověď. Což bylo nepříjemné, jelikož za měsíc začínala škola a já naráz neměl kantora. Nakonec jsem požádal famačku Janu Smahelovou a ta to místo přijala.

V prvním ročníku se bohužel projevil velký nedostatek základních fotografických principů. A já jsem neměl možnost dávat studentům hodiny navíc, jelikož jsem v té době ještě učil na FAMU a dojížděl jsem každý týden z Prahy. No a toto si vzal na starosti Honza. Moc nám s tímto problémem pomohl. Doháněl to s nimi ani ne tak ve škole, ale spíš u nich v divadle. Měl tam plně vybavenou komoru a veškerý materiál, takže se tam studenti učili zvětšovat, vyvolávat, zacházet s přístroji a podobně. Byla to velmi velká pomoc škole. A toto byla doba největšího kontaktu s Honzou. Pomáhal studentům dohnat co nevěděli a dělal to dobře.

Jak jste se dostal k založení této univerzity?

Na Kudlově založil Miloň Terč spolu s Elmarem Klosem a dalšími Vyšší odbornou školu, která byla soukromá. Na této škole učil základy fotografie zlíňák který vystudoval FAMU Jirka Kolín. Bohužel Jirka tragicky zemřel. V té době byl na škole ředitelem můj známý Gogola, který mě požádal zda bych nemohl nastoupit na Jirkovu pozici. Na nabídku jsem přistoupil.

A jak jsem jezdil do Zlína pravidelně, tak se začala tak nějak uskutečňovat myšlenka fakult a vysoké školy, která prozatím spadala pod vysoké učení technické Brno. A právě v té době jsem se zapletl do přípravy této vysoké školy. V té době jsem již byl docentem což je pro budování školy velmi důležité, jelikož obory musejí být zaštitěny profesory aby mohly být vůbec akreditovány.

Vy jste byl členem pražské komise Českého fondu výtvarných umělců, jak to v ní chodilo?

Zasedal jsem v komisi Českého fondu výtvarných umění ve fotografickém oddělení. Abychom mohli být v komisi, museli jsme být členy svazu. Já jsem se v komisi začal objevovat v době, kdy jsem začal učit na FAMU. Studenti vysokých škol uměleckých se stávali členy svazu více méně automaticky. Být ve svazu znamenalo, že člověk mohl pracovat sám na sebe „na volné noze“, což normálně moc nešlo. Svaz nezajišťoval živobytí ale legalitu. Já jsem zasedal v Praze v Mánesu nebo filmovém klubu od roku 1965. Komisi bylo víc. Například komise grafická, kde chodili i fotografové s plagáty a podobně. Tato komise schvalovala práce jak evidovaným tak těm neevidovaným, kteří si svou práci sehnali sami, nepřidělovala zakázky. Ale například komise ve spolupráci s architekty práci nabízela a pořádala konkurzy. To u nás nebylo, práce se nepřidělovala fondem, pouze jsme práci schválili razítkem a mohla být vyplacena polovina zálohy v hotovosti, což bylo velmi pozitivní. Po revoluci se tento postup zrušil.

Organizace Českých výtvarných umělců, byla to v podstatě ideová organizace. Byly v ní jména jako Josef Sudek, Karel Plicka, Tibor Honty, Jindra

Brok, Zdenko Feyfar a další. Patřili jsme pod Užité umění, do podsekcce Fotografie. Strana řídila všechno a věděla vše o naší práci. Reaguji jen na to, jak na ně všichni nadávali. Já jsem v komisi byl tolik let a samozřejmě negarantuji všechny členy, ale většina z nich jakož i já, jsme si také museli shánět práci, fond nám práci nepřidělovali. Musel jsem předstupovat před komisi, stejně jako to dělali i ostatní. Komise měla svým způsobem zajišťovat kvalitu díla, čehož dosahovala tím, že práce posuzovali fotografové. Je pravda, že ostatní výtvarníci fotografii nebrali a neschvalovali ji. Tibor Honty, významný keramik a sochař, napomohl k tomu aby byla vytvořena i sekce pro fotografy.

Ano, lidé někdy nosili opravdu neschvalitelné věci a někteří dělali podvody a jelikož se sem z drtivé části nosily zakázkové práce, tak jsme poté rádi akceptovali, když práci přinesl fotograf který prezentoval českou fotografii a něco pro ni udělal. A stojím si za tím, že z drtivé části to byli slušní lidé.

Když nastoupil Husák, tak činnost zastavili. Zrušili evidenci a vyházeli všechny členy. I mne vyhodili. Za doby Husáka už mohli ke komisím pouze lidé s evidencí. Podle mne to byla doba temna.

11.2. Petr Novotný - Spolupráce mezi Filmovými ateliéry a Družstevním podnikem Fotografia

Jak probíhala spolupráce mezi Filmovými ateliéry Kudlov a Družstevním podnikem Fotografia Zlín:

Druhá výprava Hanzelky a Zikmunda se odehrávala pod hlavičkou Československé akademie věd. Veškeré podniky chtěly, aby jim posílali různé informace z cest. Půdaři chtěli, aby jim zaslali vzorky půdy ve sterilních sáčcích, včelaři od nich chtěli vzorky medu a vosku a podobně.

Z cest posílali inverzní materiály 16mm, černobílé originály. Spolupráce mezi tatínkem Jaroslavem a Hanzelkou a Zikmundem byla vzájemná a velmi přátelská. Z tohoto důvodu ho navrhli aby dělal technického komisaře druhé výpravy, po stránce fotografické a filmové. Negativní materiály fotografické se zpracovávali u nás doma, inverzní také. Když to byli jednoduché malé zvětšeniny na materiál ADOX, které se chystali pro články do novin, tak to dělal brácha Jirka. Ale když už toho bylo víc například, jak se začal chytat „špígl“ na knihu, nebylo už možné dělat fotografie takto doma, takže tatínek začal práci zadávat Družstevnímu podniku Fotografia, ve kterém pracoval Honza. Donesli se negativy a zadal se přesný počet kopií. Tatínek si poté hotové zvětšeniny vyzvedl a rozesílal je do časopisů nebo z nich chystal „špígl“ na knihu, který zpracovávali s Václavem Reinem v Praze.

Takže spolupráce s Fotografií spočívala v tom, že se jí zadávaly objednávky, dodaly se negativy, nazvětšovaly se a zase se negativy a pozitivy posílali nazpět. Táta jim na to dodával papíry značky ADOX. Druhá cesta byla v letech 1959-1964 a to ještě nebyli papíry multigrade, měli sme pouze sedm stupňů fotografického papíru. Jak se negativ vyvolal tak je maminka popsala, poté šli na kopírku a kopírovali se z nich kontakty 1:1. Když byli hotové kontakty, tak se poslali zpátky výpravě a Hanzelka se Zikmundem na nich dělali výběr. Články v časopisech jeli kontinuálně s výpravou, takže sme posílali kontakty tam kde se zrovna cestovatelé nacházeli.

Důležité je, že byla perfektní evidence, takže se přesně vědělo podle čísla negativu, podle čísla fotografického přístroje ve kterém roce to bylo. Na fotografickém přístroji měli kapsičku s papírama, takže si snímek ihned poznal. Na to byl Mirek Zikmund nesmírný pedant.

Tato spolupráce mezi Ateliéry, Fotografii a Hanzelkou a Zikmundem trvala ještě poté co se vrátili z výpravy, ještě poté spolu dělali zvětšeniny na knihy.

Jak vznikaly zvětšeniny pro Zemanovy filmy na filmových ateliérech?

Myslím si, že tento výtvarný nápad byl Zdeňka Rozkopala. Chtěl oživit rytecké obrázky, kterými byli ilustrovány staré knížky Julese Verna. Tak přišel s úžasným nápadem, udělat z těchto ilustrací fototapety, které se použili v rámci dekorací scény. Na ateliérech Zeman nejprve natočil Cestu do pravěku 1955, tady ještě tuto techniku nevyužil. Až ve Vynálezu zkázy 1956-1958 se začali používat tyto zvětšeniny a poté i v dalších Verneových filmech. Jediná možnost, kde by se dali dělat takto velké zvětšeniny na pásy byla v propagaci SVIT kde v té době dělal Honza, jelikož ti na to měli vybavení. Mohli zvětšovat na role papíru. Otočil se stativ a promítalo se na zeď, kde byl připevněn fotografický papír. Pásy vyvolávaly přes cívky a dovolávali pomocí hub.

Kdy jste se seznámil s Janem Regalem a jak to bylo s Vaším nástupem na nynější Fakultu multimediálních komunikací?

S Honzou jsem se seznámil až v roce 1998. To byl rok, kdy jsem nastoupil na Univerzitu Tomáše Bati. Jako znali jsme se již dříve, ale ne že bysme spolu nějak spolupracovali. Začalo to v době, kdy vznikla Filmová škola nahoře na ateliérech. Myslím že to bylo v roce 1996. Obrátili jsme se na Pavla Diase, jestli by nechtěl u nás na škole přednášet o fotografii. Pavel tuto nabídku přijal. Zároveň už ve Zlíně vznikala Fakulta multimediálních komunikací a Pavel Dias připravoval s Pavlem Koskem Katedru reklamní fotografie. Pavel mi nabídl, abych na této katedře vyučoval Optiku. Ze začátku jsem měl pouze tento jeden předmět a proto jsem nebyl člen katedry, ale byl jsem veden jako externí pracovník. Mezi tím došlo ke změnám. Pavel Dias se nepohodl s prvním děkanem a odešel do Prahy. Po něm nastoupil Jaroslav Prokop a začal mi přidávat další předměty, takže jsem se stal zaměstnancem této univerzity.

A takto jsme se setkali, když jsme všichni seděli v jedné místnosti, v té době ještě na Jižních svazích a společně jsme prožívali stěhování z jedné budovy

do druhé. Přednášeli jsme na chodbě za závěsem nebo v místnosti a ve vedlejší místnosti bourali. Honza dělal spíš všechny praktické věci se studentama. Klasickou fotografii, zpracování fotografie, kompozice, obsluhování velkoformátových kamer a já jsem přednášel teoretické záležitosti. Po celou tu dobu co tam byl, tak spolupracoval se studentama v ateliéru, v komoře a proto ho tak milovali. Byl mezi nima opravdu velmi oblíbený, obzvláště u prvních ročníků.

Vzniku univerzity se účastnil i můj bratr Jiří. Byl členem skupiny, která s docentem Petrem Sáhou jezdila do Prahy vyjednávat možnost zřízení této Zlínské univerzity. Jirka byl v té době členem Rady pro rozhlas a televizi, takže měl přes toto členství v Praze hodně známých. Zatím ve Zlíně byli pouze dvě fakulty a to Technologická a druhá vznikla Fakulta managementu a ekonomiky a jelikož nebyla třetí fakulta, což je zapotřebí ke vzniku univerzity, tak to prozatím byl Institut pod Technologickou fakultou, která zde byla od roku 1969. Na této fakultě jsem od 1969 pracoval jako odborný asistent na Katedře fyziky. Spadali jsme pod univerzitu v Brně. Až teprve v roce 2000 byla ustanovena samostatná Fakulta multimediálních komunikací a od tohoto roku mohla existovat začít existovat Univerzita.

11.3. Miroslav Plešák – Divadelní fotografie Jana Regala ve světě

S divadelními fotografiemi Jana Regala a osobně s jejich autorem jsem se soustavně setkával v letech 1972-89, kdy jsem byl dramaturgem Městského divadla ve Zlíně (tehdy Divadlo pracujících Gottwaldov). Ale už předtím (přinejmenším od roku 1967, kdy byla otevřena nová divadelní budova), patřily jednoznačně k nejkvalitnějším v československém divadelnictví, snesly přísnou konkurenci, o čemž svědčí i jejich využití v mezinárodně uznávaném odborném časopise DIVADLO (zakázán 1971) nebo v graficky ambiciozním brněnském měsíčníku INDEX (zakázán 1969).

Nemám na mysli užitkové, většinou naaranžované snímky pro propagaci nebo do programových bulletinů; i tam se však průběžně v souhře s tiskárnou operativně dařilo stále více prosazovat akční fotografie z připravovaných inscenací.

Fotografie Jana Regala v odborných časopisech, ve vitrínách a na plakátech navenek vytvářely esteticky svébytný, jedinečný „vizuální profil“ zlínského divadla. Jan Regal přistupoval ke své práci se zájmem vysoce profesionálním, a přitom osobním. Byl často přítomen na zkouškách, aby se seznámil s obsahovým základem i scénografií inscenace, diskutoval o tom s režiséry a dramaturgy, utvářel si představu o fotografické interpretaci, vyhledával vlastní „úhel pohledu“, někdy měl i požadavky na jevištní techniku, aby mu připravila specifická stanoviště (pohledy z jevištního mostu, přistavení vysokých žebřů apod.).

Díky tomu se jeho fotografie nestaly pouhou pasivní ilustrací představení, ale přibližovaly klíčové situace - novým uměleckým pohledem ozvláštěně vztahy mezi živými i neživými objekty na scéně, z jejichž kompozice se zpětně dá vyčíst podstata a smysl mizanscény vystavěné režisérem.

Plně jsem si to uvědomil při redigování publikace Dušana Zdráhala Režijní profil Aloise Hajdy II. (JAMU, Brno 2016). Hajdovo vrcholné umělecké období ve zlínském divadle nebylo ještě dokumentováno videozáznamy, seriozních divadelních kritik není mnoho, svědectví účastníků je důležité, ale nemůže být vědecky plně akceptovatelným zdrojem. Fotografie Jana Regala se tak staly téměř jediným objektivním svědectvím o osobitěm profilu scé-

ny, kterou teatrolog Milan Lukeš nazval „ostrůvkem normality v moři normalizace“ (léta sedmdesátá a osmdesátá). Vedle nadstandardní spolupráce s Aloisem Hajdou patřil k režisérům, kteří se s Janem Regalem vzájemně inspirovali, Svatopluk Skopal a zejména Zdeněk Kaloč; ten si ho vyžádal k „hostování“ v brněnském Státním (dnes Národním) divadle. Pro Kaločovu zlínskou inscenaci *Idiota* vytvořil Jan Regal i zcela nekonvenční fotografickou techniku.

Divadelní fotografie Jana Regala našly uznání i v mezinárodním kontextu. V roce 1972 zhlédla inscenaci Brechtovy hry *Muž jako muž* v tehdejšímu Gottwaldově berlínské kritička Irene Böhmeová, která uveřejnila svoji obsáhlou recenzi s fotografiemi Jana Regala v exkluzivním divadelním časopise *Theater der Zeit* (č. 2/1973), což vedlo k pozvání na festival *Berliner Festtage* a vystoupení v Brechtově kultovním divadle *Berliner Ensemble*. Fotografie Jana Regala byly dále různě reprodukovány a jedna z nich se stala základem plakátu Josefa Ruszeláka, který na podzim 1973 zdobil berlínské ulice.

Fotografie Jana Regala byly rovněž nezbytnou součástí reprezentativní scénografické výstavy ve foyeru Divadla pracujících roku 1986, která byla úspěšně reprízována ve slovinském Mariboru. Na podzim 1988 jsem společně se slovenským režisérem Romanem Polákem na pozvání Mezinárodního divadelního institutu (ITI) absolvoval poznávací pobyt v USA. Měl jsem s sebou bohatý výběr fotografií, který jsem prezentoval při různých setkáních a besedách, např. při setkání s chicagskými divadelníky, na divadelní katedře tamní univerzity, se zájmem si je prohlížel i proslulý newyorský divadelní manažer Joseph Papp. Vyvrcholením našeho pobytu byla přednáška pro *Literary Managers and Dramaturgs of the Americas*. Napříč místností jsem natáhl prádelní šňůru a kolíčky na prádlo a na ni připevnil řadu fotografií Jana Regala, na nichž jsem dokumentoval principy naší divadelní tvorby. Výstava měla živý ohlas, teprve v Americe jsem si uvědomil, jakou váhu mají kvalitní černobílé fotografie, považované za umělecké originály.

Tuto hodnotu si uchovávají dodnes. Jsem přesvědčen, že divadelní fotografie Jana Regala by si zasloužily pořádnou výstavu a ve spolupráci s pražským Divadelním ústavem vydání samostatné publikace.

11.4. Jaroslav Prokop – Vznik a stručná charakteristika Ateliéru reklamní tvorby

Bylo s katedrou fotografie počítáno již od vzniku fakulty:

Reklamní fotografie byla od začátku považována jako samozřejmá součást. Jen se hledal člověk, který by ji založil, což byl na konec pan profesor Pavel Dias spolu se zlínským fotografem Pavlem Koskem.

Jaké je její postavení v návaznosti na ostatní obory:

Vymyslelo se to tak, že obory budou spolupracovat, tak jak je to v podstatě v praxi. Cílem bylo založit školu, která bude produkovat studenty a absolventy, kteří budou schopni pracovat v reklamních oborech a umět si vydělávat tím, čím si většina absolventů těchto uměleckých škol na konec vydělává.

Jak se vyvíjelo přijímací řízení:

To se v podstatě nevyvíjelo vůbec. Příjmací řízení je rozděleno na dvě kola od samého začátku. Mění se jedině zadání úkolů do prvního kola, kde chceme aby alespoň jeden úkol byl realizovaný klasickou černobílou technikou. Stále bojujeme s názorem, že bysme od toho měli upustit. Stále není rozhodnuto, zda se tak stane nebo nikoli. Nicméně v prvním a druhém ročníku narazí studenti na klasickou fotografii, takže je dobré když na začátku než vstoupí do školy, aby tušili alespoň základní principy klasické fotografie. Druhé kolo se odehrává ve Zlíně. Je od počátku dvoudenní. Jedná se o absolvování písemného testu ze všeobecných znalostí a dějin umění. Otázky se mění ale struktura zůstává stále stejná. Z poloviny jsou otázky všeobecného rázu a ta druhá je rozdělena po oborech, kdy na reklamní fotografii se jedná o otázky z dějin fotografie a otázky z fotografické technologie. Tyto otázky se proměňují v čase. V druhém kole realizují 2-3 úkoly, které jim zadáváme na místě s tím, že všechno dělají na film typu barevný negativ, který dostanou jako označenou kinofilmovou špulku a den, den a půl realizují zadané úkoly. Vše se poté centrálně vyvolá a z každého políčka necháme vyhotovit fotografii. Z fotografií si každý uchazeč sám vybere svůj vlastní výběr, který posléze obhajuje před komisí. Tato diskuze dále přechází do pohovoru, kde se snažíme zjistit něco o osobnosti daného člověka, co ho zajímá, jestli chodí na výstavy a další podstatné informace. Od roku 2006-2007 je zavedena novinka, jedná se o domácí úkol do druhého kola. Rozestup mezi prvním a

druhým kolem je deset dní a pro ty, co úspěšně postoupí do druhého kola je připraveno zadání prvního úkolu, který musejí v tomto čase splnit a přinést při nástupu do druhého kola. Každý rok jsou úkoly jiné, některé se v určitém cyklu opakují, ale v nepravidelném. Takže tady se toho mění poměrně dost a je proto obtížné stále vymýšlet něco nového.

Jaké znalosti, či dovednosti jsou předpokladem pro přijetí uchazeče:

Jak již bylo řečeno, největší zájem je o osobnost. Ideální uchazeč by měl umět ovládat fotografování na černobílý klasický materiál, včetně kompletního zpracování. Toto se bohužel děje čím dál míň, spíš je to již vzácnost. Abychom zjistili, jak uchazeči zvládají tyto základní principy, jedním z úkolů při přijímacím řízení jsou fotogramy. U tohoto úkolu pozorujeme, jak se dokažou uchazeči pohybovat v temné komoře. Řádově musíme přijmout deset lidí v zemi, která má osm uměleckých škol. Talentovaných se vyskytne okolo jednoho až tří zájemců a zbylé místa vybíráme z lidí, možná méně talentovaných ze kterých se ale mnohdy svým úsilím a přístupem, vyvynou daleko zajímavější fotografové než z těch původně talentovaných. Tudíž pro nás není důležitý pouze talent, ale i již zmiňovaná osobnost člověka. Jejich přehled, zájem o kulturu, o další obory, o četbu, sledování filmů, poslechání muziky a přehled toho co se okolo nás děje. Komise se skládá více jak osmi komisaři, setkávají se zde názory jak mladých lidí, absolventů a dnešních doktorantů, s teoretikama a s náma praktikama.

Jakým směrem se RUP postupně vyvíjel:

Reagovali na to, co požaduje doba a co je možné personálně zajistit. Nové předměty se vyvíjejí podle personálních schopností. Již tři roky máme další předmět s názvem Historické techniky fotografie, který je volitelný. Vede jej pan profesor Černošský, který studuje doktorský stupeň a těmito technologiemi se intenzivně zabývá. Vznikají kombinace digitálního snímání se zpracováním různými historickými technikami.

Jak by se dal jednoduše charakterizovat profil absolventa:

Profil absolventa tohoto ateliéru definujeme jako člověka, který by měl ovládat veškerou dostupnou techniku záznamu a zpracování fotografického obrazu od klasického černobílého, včetně historických technik (není nutností),

až po digitální. V rámci digitálních technik je předmět, který je vedený externím odborníkem na digitální postprodukcí Adamem Bartasem. Měl by mít všeobecný přehled o technologiích, měl by se orientovat v dějinách fotografie, v dějinách kultury a měl by umět splnit jakékoliv zadání. Měl by být kreativně rozvinutý neboli tvůrčí.

Jaké je jejich faktické uplatnění:

Uplatnění absolventů má velmi dobré výsledky. Prakticky všichni absolventi magisterského studia se fotografií živí, nebo alespoň jejím blýzkým oborem. Po zkoumání a dohledání jsem zjistil že přes 80% absolventů fotografují - mají vlastní fotografické studio nebo pracují v reklamní agentuře, v redakci většinou jako fotografové nebo jako obrazový editoři. Zbyvajících procenta jsou absolventky na mateřské a lidé, které se nepodařilo dohledat jelikož jsou v zahraničí. Letos z celé Fakulty výtvarných oborů jsou z loňských absolventů nezaměstnaní pouze dva.